

Elżbieta Adamowicz

Konrad Walczyk

**KONIUNKTURA W PRZEMYŚLE**  
**GRUDZIEŃ 2020**

ISSN 2392-3687

---

Badanie okresowe nr 387

**BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH**

**Rada Programowa:**

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki, Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

**Komitet Redakcyjny i adres Redakcji:**

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)

Elżbieta Adamowicz

Anna Jacygrad

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

[www.sgh.waw.pl/irg](http://www.sgh.waw.pl/irg)

**Wydawnictwo:**

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

**©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020**

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

**ISSN 2392-3687**

**Nr rej. PR 18393**

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w przemyśle przetwórczym, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 387. W badaniu uczestniczyło 566 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE /struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

---

**SPIS TREŚCI**

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA .....	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE.....	7
	1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY .....	7
	2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD .....	10
	3. SALDA I ICH SKŁADOWE.....	11
	1) Produkcja .....	11
	2) Zamówienia .....	13
	3) Zamówienia eksportowe .....	15
	4) Zapasy wyrobów gotowych .....	17
	5) Ceny .....	19
	6) Zatrudnienie .....	21
	7) Sytuacja finansowa .....	23
	8) Ogólna sytuacja gospodarki .....	25
III.	SUMMARY .....	27
IV.	KONIUNKTURA W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM W 2020 ROKU .....	28

## I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W grudniu odnotowano poprawę koniunktury, wywołaną wzrostem aktywności przedsiębiorstw prywatnych. Wskaźnik koniunktury w przemyśle przetwórczym (IRGIND) zwiększył swoją wartość w ciągu miesiąca o 8,4 pkt, do poziomu -7,8 pkt. Po raz pierwszy od lutego 2019 r. jest ona wyższa od wartości z analogicznego miesiąca roku wcześniejszego (w grudniu o 4,4 pkt). Wartość wskaźnika koniunktury liczonego dla sektora prywatnego wzrosła o 9,6 pkt i wynosi -7,5 pkt. Jest wyższa niż przed rokiem o 3,4 pkt. Dla sektora publicznego wartość wskaźnika zmniejszyła się o 3,3 pkt do wysokości -11,9 pkt. Jest o 8,5 pkt wyższa od wartości sprzed roku.

2. O poprawie koniunktury informują producenci ze wszystkich grup zatrudnienia. Największy miesięczny wzrost wartości wskaźnika, o 19,1 pkt, odnotowano dla przedsiębiorstw zatrudniających ponad 500 pracowników, a najmniejszy, o 1,4 pkt, dla firm o zatrudnieniu od 251 do 500 osób. Najniższą wartość, -14,6 pkt, wskaźnik przyjął dla przedsiębiorstw najmniejszych, zatrudniających do 50 pracowników, najwyższą zaś wartość wskaźnika, 1,0 pkt, zanotowano dla producentów zatrudniających ponad 500 pracowników. Jest to zarazem jedyna grupa, dla której wartość wskaźnika IRGIND obniżyła się w skali roku.

3. W przekroju według głównych grup produktowych miesięczny spadek wartości wskaźnika (o 14,3 pkt) odnotowano tylko dla przedsiębiorstw produkujących dobra konsumpcyjne trwałego użytku. Dla pozostałych grup wartości wskaźnika wzrosły w skali miesiąca. Najmniejszy wzrost, o 0,9 pkt, zanotowano dla producentów nietrwałych dóbr konsumpcyjnych, a największy, o 13,4 pkt, dla producentów półproduktów. Najniższą wartość wskaźnika, -15,3 pkt, odnotowano dla przedsiębiorstw wytwarzających nietrwałe dobra konsumpcyjne, najwyższą zaś, -3,5 pkt, dla producentów dóbr inwestycyjnych. W skali roku pogorszenie się koniunktury miało miejsce wyłącznie w produkcji dóbr konsumpcyjnych.

4. W porównaniu z listopadem koniunktura pogorszyła się jedynie w makroregionie północnym (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie) – spadek wartości IRGIND wyniósł -6,8 pkt. W pozostałych makroregionach koniunktura uległa poprawie; najbardziej w województwie mazowieckim (wartość wskaźnika wzrosła o 16 pkt), a najmniej w makroregionie południowo-zachodnim (województwa: dolnośląskie i opolskie, o 2,9 pkt). Najwyższą wartość, -2,4 pkt, wskaźnik przyjął dla makroregionu południowo-zachodniego, a najniższą, -25,3 pkt, dla makroregionu centralnego (województwa: łódzkie i świętokrzyskie). W skali roku spadki wartości wskaźnika odnotowano dla czterech makroregionów: północno-zachodniego, północnego, centralnego i województwa mazowieckiego.

5. Grudniowa poprawa koniunktury była silniejsza od przewidywanej w listopadzie. Przedsiębiorstwa informują o wzroście wielkości produkcji i zamówień w ujęciu ogółem. Zmniejszyła się, choć nieznacznie, wielkość zamówień eksportowych. Wzrósł poziom zatrudnienia oraz poprawiła się sytuacja finansowa producentów i ich nastroje. Pomimo poprawy opinii, firmy wciąż bardzo źle oceniają ogólną sytuację gospodarczą w kraju. W ocenie stanu koniunktury większy optymizm wykazały przedsiębiorstwa prywatne. Biorąc pod uwagę okoliczności, przewidywania producentów dotyczące rozwoju sytuacji w przemyśle przetwórczym i gospodarce w nadchodzących miesiącach należy uznać za wyjątkowo optymistyczne.

6. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji zwiększyła się w skali miesiąca o 1,4 pkt, do poziomu -16,5 pkt. Jest wyższa od wartości sprzed roku o 1,5 pkt. Wzrost poziomu produkcji miał miejsce tylko w sektorze prywatnym. W przekroju wg głównych grup produktowych wzrost wielkości produkcji zanotowali jedynie producenci nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość

salda zwiększyła się o 24,3 pkt), największy spadek, o 22 pkt, producenci dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku. Spodziewany jest dalszy wzrost poziomu produkcji w nadchodzących miesiącach.

7. Wzrósł również poziom zamówień ogółem. Wartość salda zwiększyła się o 2,1 pkt w ciągu miesiąca i wynosi -20,4 pkt. Tylko firmy prywatne zanotowały wzrost poziomu zamówień. Obecna wartość salda jest wyższa od wartości sprzed roku o 4,7 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost poziomu zamówień miał miejsce w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda wyższa niż w listopadzie o 14,8 pkt), a największy spadek w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 7,9 pkt). Ankietowani przewidują dalszy wzrost poziomu zamówień w kolejnych miesiącach.

8. Zmalała wielkość zamówień eksportowych. Saldo w ciągu miesiąca obniżyło swoją wartość o 1,7 pkt, do poziomu -21 pkt. O spadku poziomu zamówień eksportowych informują tylko firmy publiczne. Obecna wartość salda ogółem jest wyższa od wartości sprzed roku o 10,5 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy spadek wielkości zamówień eksportowych odnotowano w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda zmniejszyła się o 12 pkt), a największy wzrost w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 6,8 pkt). Firmy z obu sektorów własnościowych spodziewają się wzrostu poziomu zamówień eksportowych w najbliższych miesiącach.

9. Poziom zapasów zwiększył się w ciągu miesiąca o 1,3 pkt. Wzrost odnotowano tylko w firmach prywatnych. Obecna wartość salda ogółem jest równa -0,7 pkt i wyższa od wartości sprzed roku o 2,1 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost wielkości zapasów miał miejsce w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda zwiększyła się aż o 31,9 pkt), a spadek zanotowali wyłącznie producenci półproduktów (o 4,5 pkt). Prognozowany jest dalszy wzrost wielkości zapasów w następnych miesiącach.

10. Poziom cen wyrobów gotowych obniżył się. Wartość salda zmniejszyła się w skali miesiąca o 0,3 pkt, do wysokości 2,3 pkt. Spadek poziomu cen odnotowały tylko firmy prywatne. Obecna wartość salda ogółem jest niższa od wartości sprzed roku o 5,5 pkt. W przekroju wg głównych grup produktowych największy spadek poziomu cen miał miejsce u producentów dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda obniżyła się o 4,7 pkt), a największy wzrost w produkcji nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (o 4,4 pkt). Uczestnicy badania przewidują gwałtowny wzrost cen swoich produktów w najbliższym okresie.

11. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia zwiększyła się w ciągu ostatniego miesiąca o 2,3 pkt. Wynosi obecnie -0,6 pkt i jest wyższa od wartości sprzed roku o 9,9 pkt. Wzrost poziomu zatrudnienia odnotowały tylko firmy prywatne. W przekroju wg głównych grup produktowych największy wzrost wielkości zatrudnienia miał miejsce w produkcji dóbr inwestycyjnych (wartość salda wyższa niż przed miesiącem o 16,7 pkt), a spadek odnotowano jedynie w produkcji półproduktów (o 12,7 pkt). Firmy spodziewają się wzrostu zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

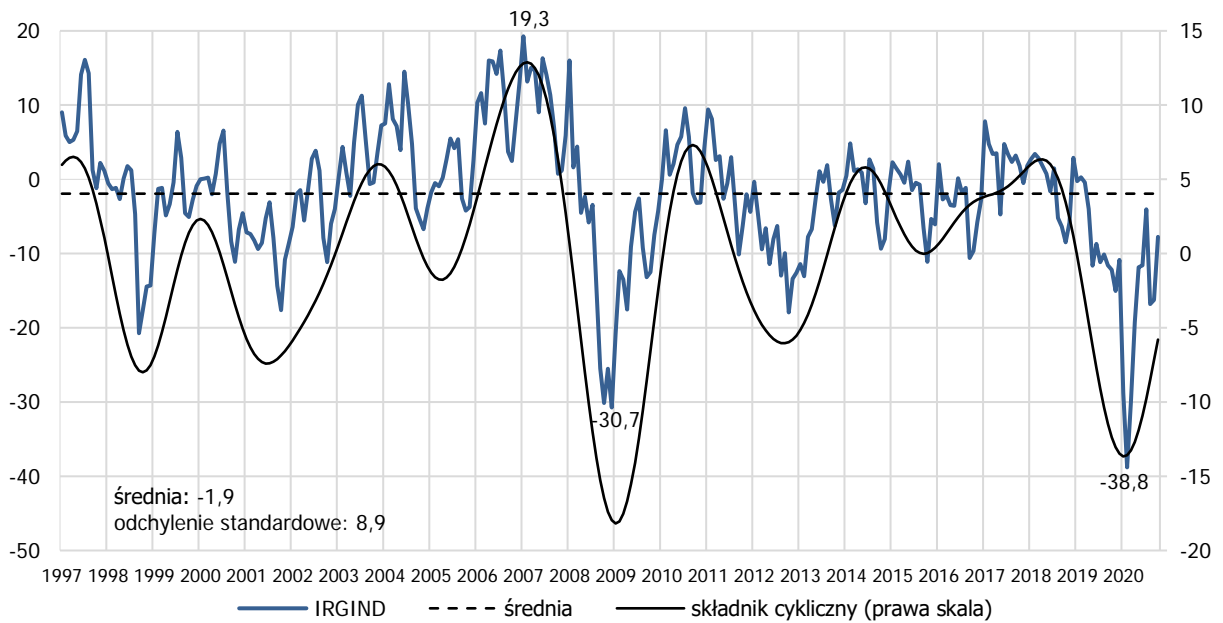
12. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw poprawiła się. Saldo zwiększyło swoją wartość w ciągu miesiąca o 7,9 pkt i wynosi -11,6 pkt, tyle co przed rokiem. O poprawie sytuacji finansowej informują zarówno firmy prywatne jak i publiczne. W przekroju wg głównych grup produktowych największą poprawę zanotowali producenci nietrwałych dóbr konsumpcyjnych (wartość salda wzrosła o 18,8 pkt), a pogorszenie tylko producenci dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku (o 6,1 pkt). Przewidywana jest dalsza poprawa sytuacji finansowej przedsiębiorstw w kolejnych miesiącach.

13. Poprawiły się również oceny sytuacji ogólnogospodarczej w kraju. Saldo zwiększyło swoją wartość w porównaniu z listopadem o 10,9 pkt. Obecnie wynosi ona -57,3 pkt i jest niższa od wartości sprzed roku o 26,2 pkt. Lepiej stan polskiej gospodarki oceniają tylko firmy prywatne. W przekroju wg głównych grup produktowych największą poprawę opinii odnotowano u producentów dóbr

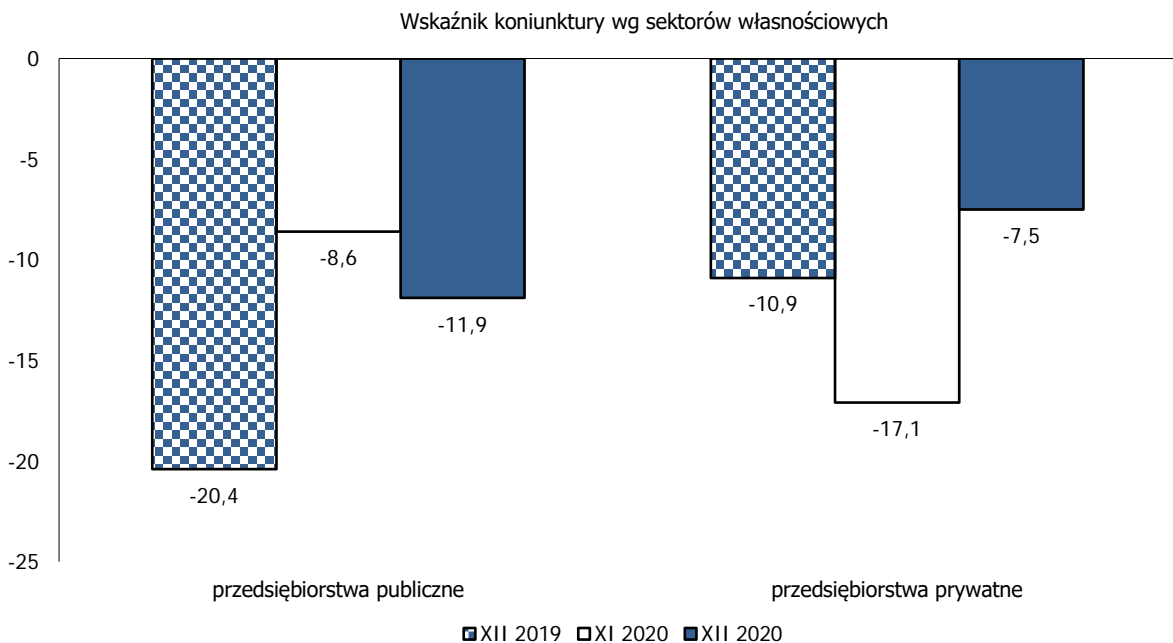
konsumpcyjnych trwałego użytku (wartość salda wzrosła o 27 pkt), a najmniejszą u producentów półproduktów (o 0,1 pkt). Firmy spodziewają się dalszej poprawy sytuacji gospodarczej w kraju w najbliższych miesiącach.

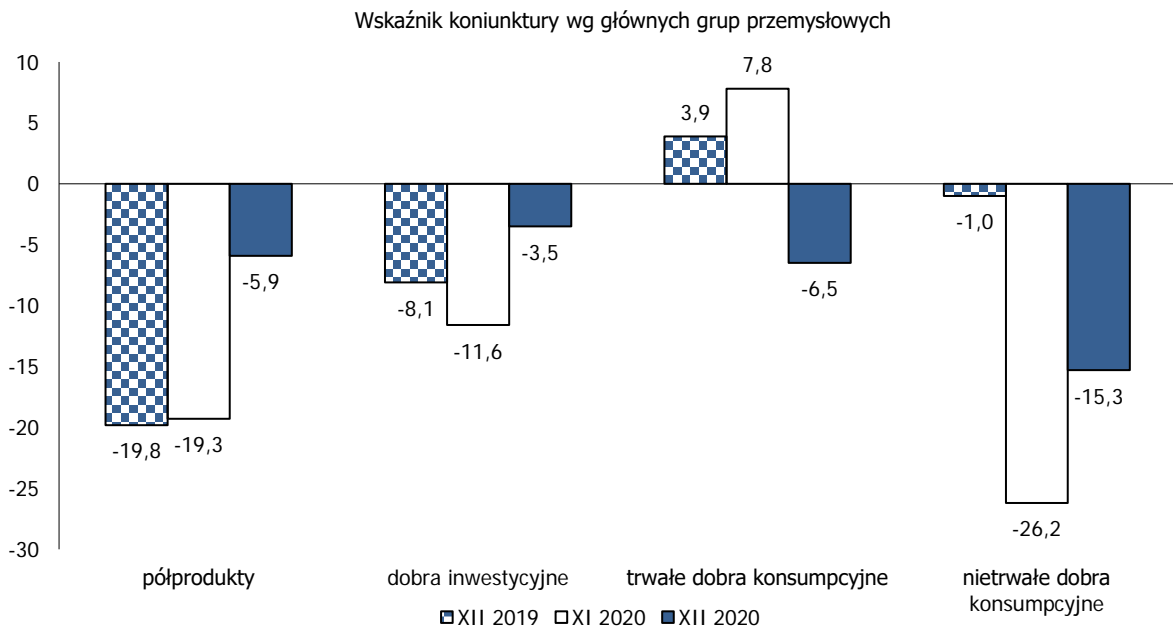
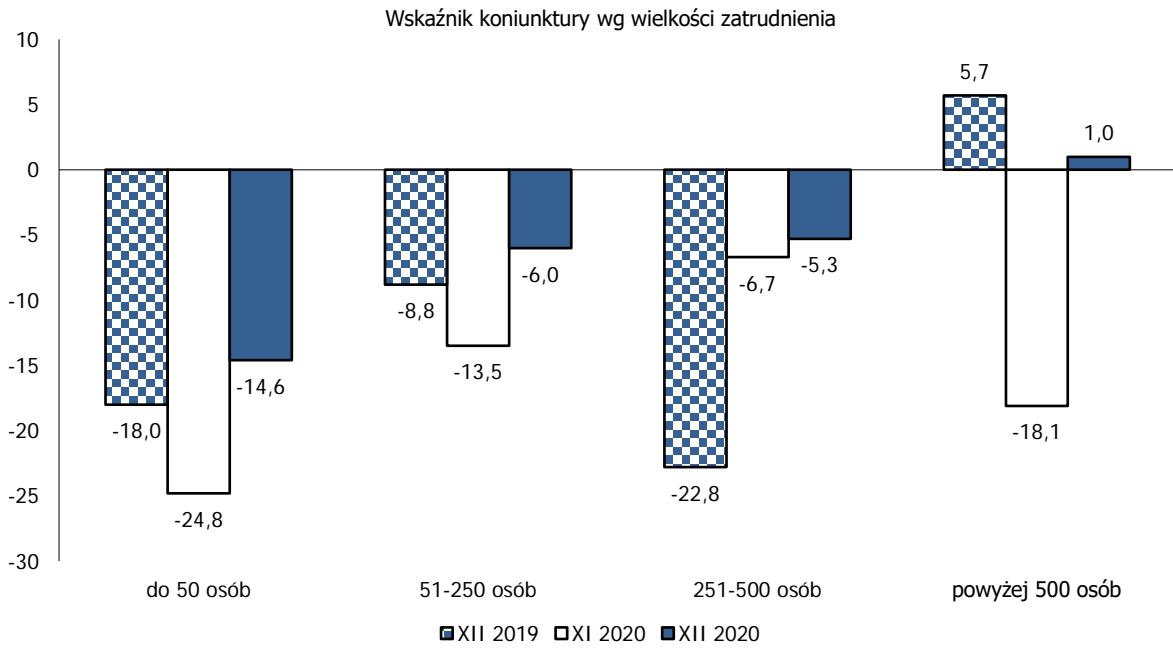
## II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

### 1. WSKAŹNIK KONIUNKTURY



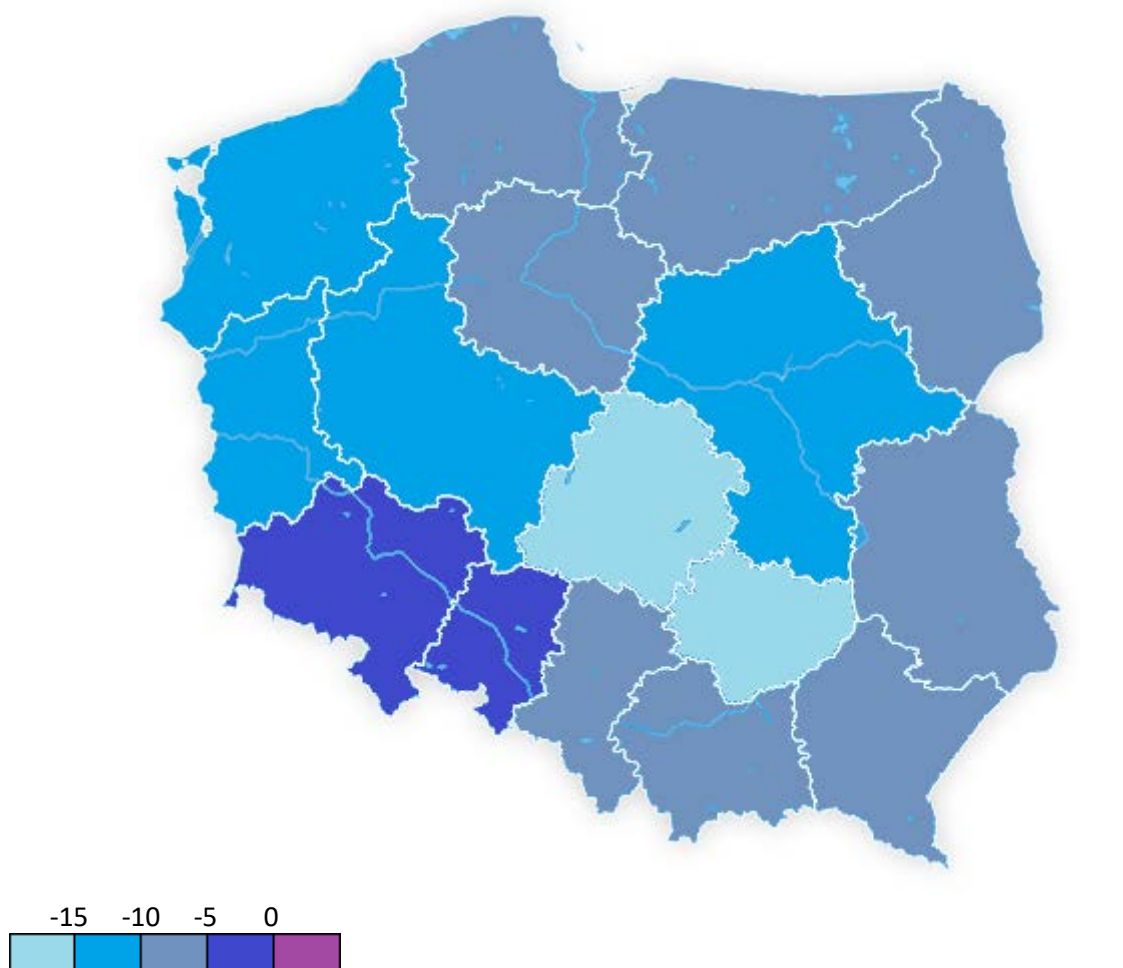
składowe salda	XII'19	VIII'20	IX'19	X'20	XI'20	XII'20
1. wielkość produkcji – przewidywania	-14,3	-5,4	-0,9	-28,7	-28,2	-3,6
2. wielkość zamówień – stan	-25,1	-36,0	-16,8	-16,1	-22,5	-20,4
3. zapasy - stan	-2,8	-6,7	-5,6	5,6	-2,0	-0,7
wskaźnik koniunktury (IRGIND): (1.+2.-3.)/3	-12,2	-11,6	-4,0	-16,8	-16,2	-7,8





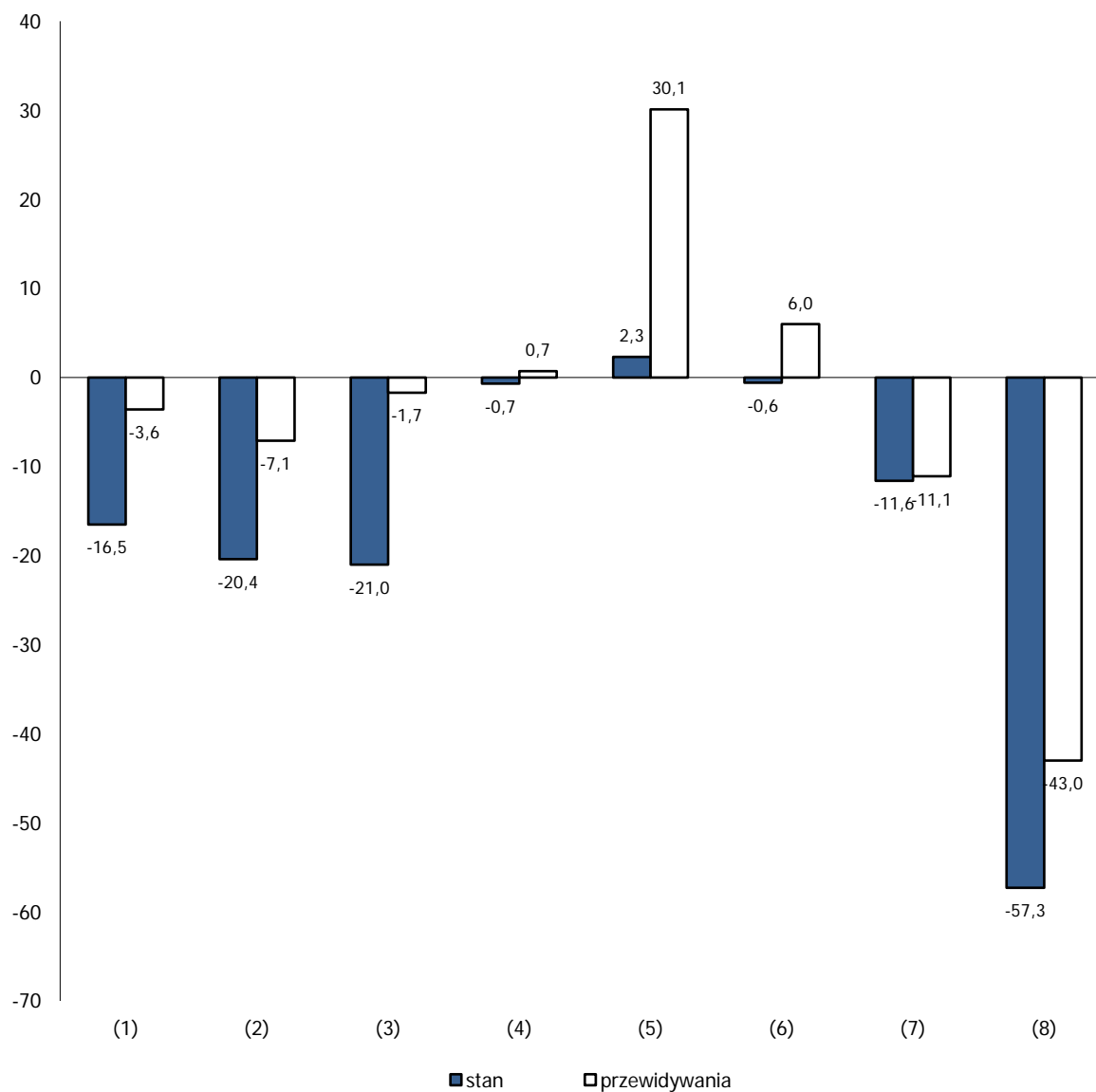


## Wskaźnik koniunktury wg makroregionów



	XII'19	XI'20	XII'20
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	-25,3	-18,3	<b>-7,6</b>
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	-3,0	-16,3	<b>-10,7</b>
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	-26,2	-5,3	<b>-2,4</b>
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	-3,5	-2,5	<b>-9,3</b>
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	-23,3	-31,4	<b>-25,3</b>
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	-13,9	-14,7	<b>-7,9</b>
Województwo mazowieckie	-9,8	-26,6	<b>-10,6</b>

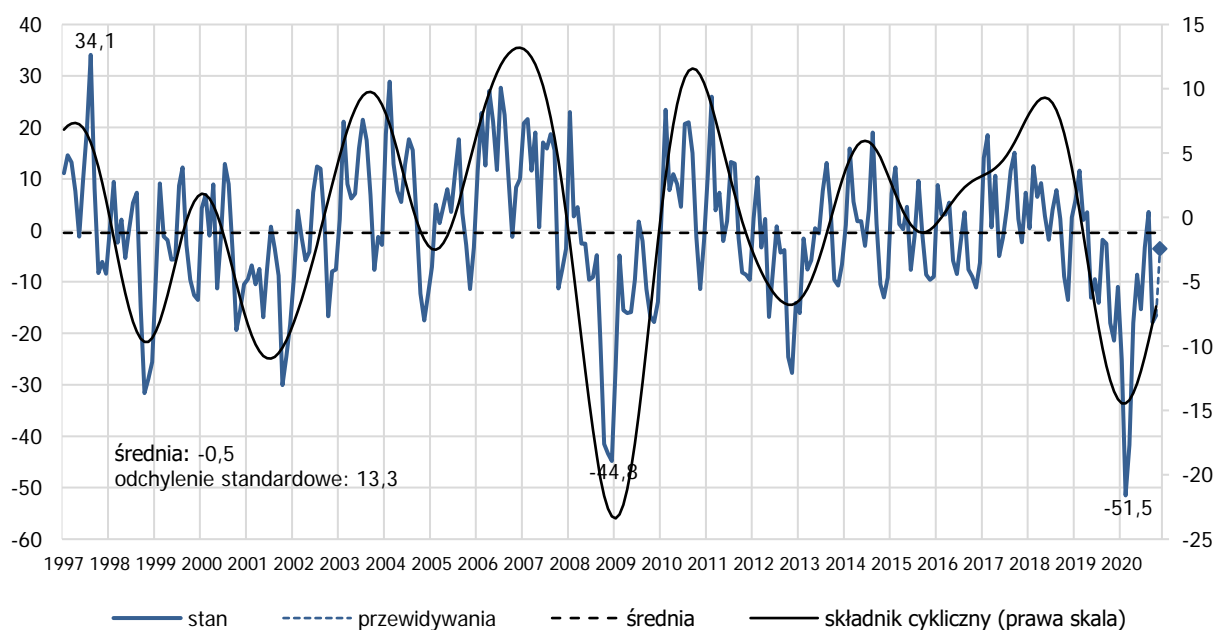
## 2. ZBIORCZE ZESTAWIENIE SALD



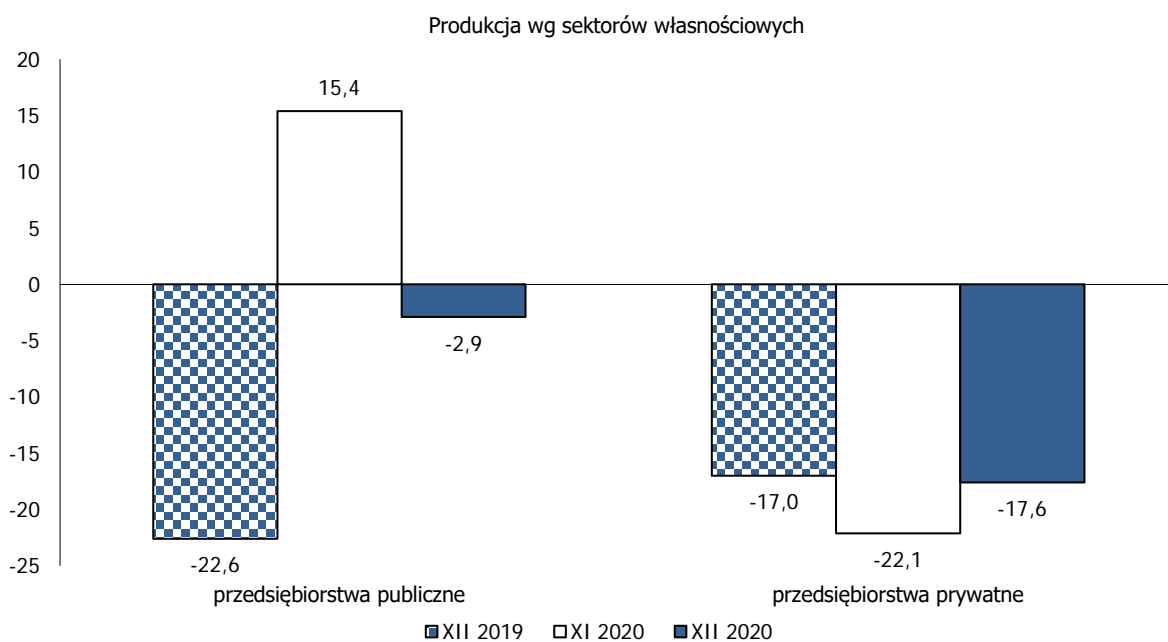
- (1) produkcja
- (2) zamówienia ogółem
- (3) zamówienia eksportowe
- (4) zapasy wyrobów gotowych
- (5) ceny
- (6) zatrudnienie
- (7) sytuacja finansowa
- (8) ogólna sytuacja gospodarki polskiej

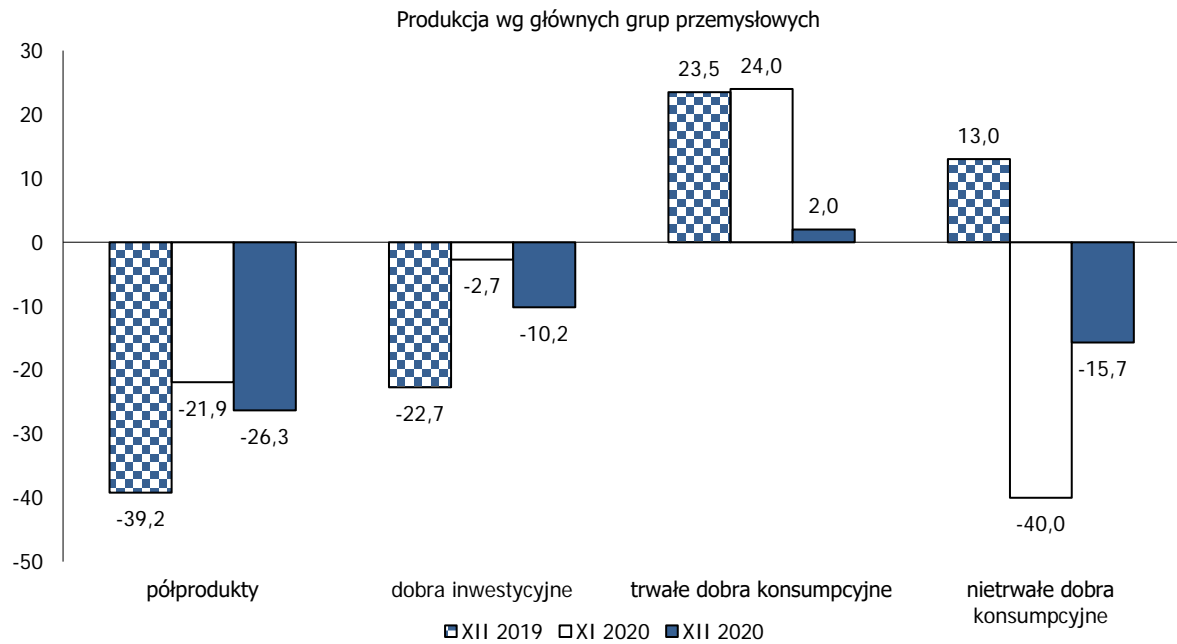
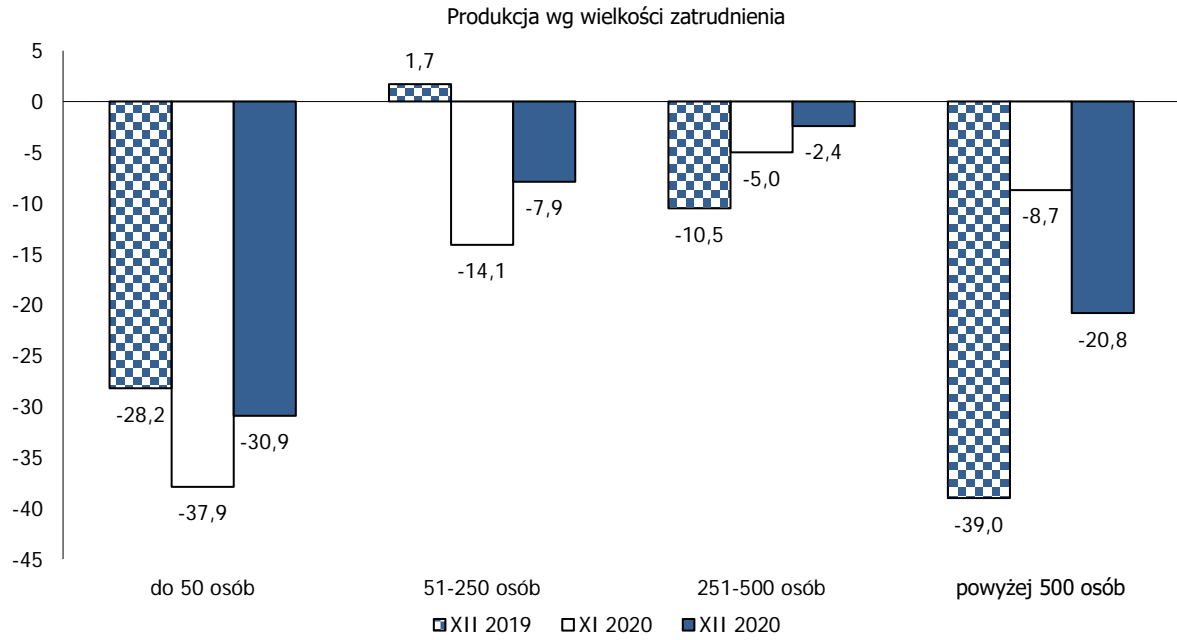
### 3. SALDA I ICH SKŁADOWE

#### 1. Produkcja

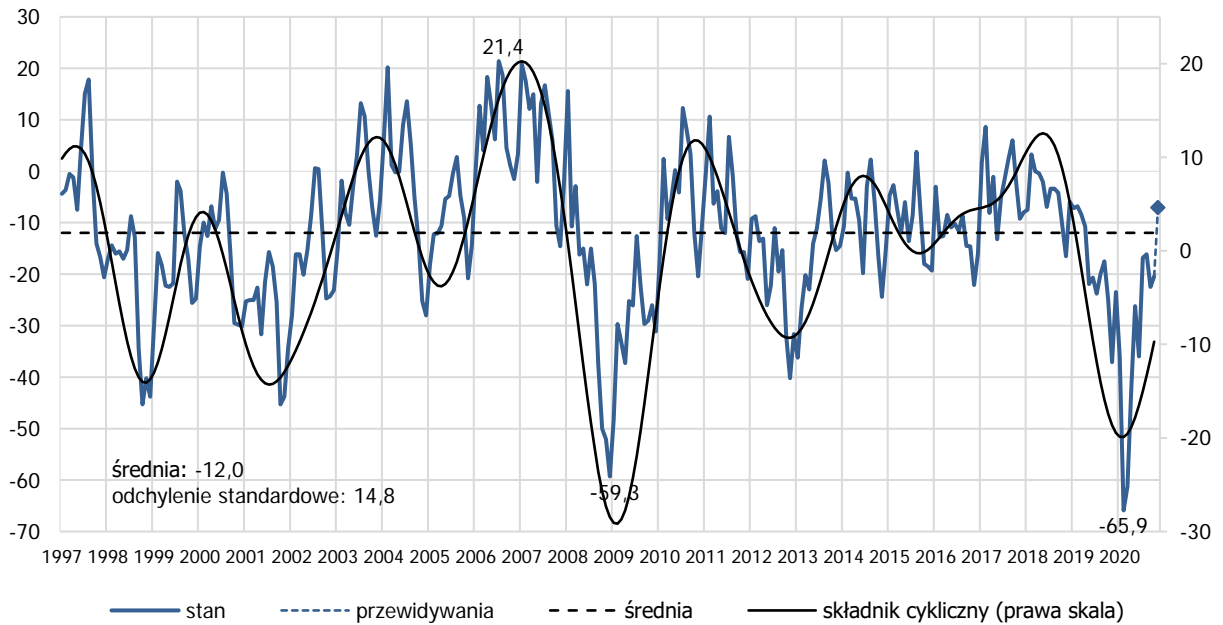


	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
wzrost	18,2	25,1	27,9	15,0	17,9	24,8
brak zmiany	45,6	46,6	47,8	52,2	47,6	46,8
spadek	36,2	28,4	24,3	32,9	34,4	28,4
saldo (1.-3.)	-18,0	-3,3	3,6	-17,9	-16,5	-3,6

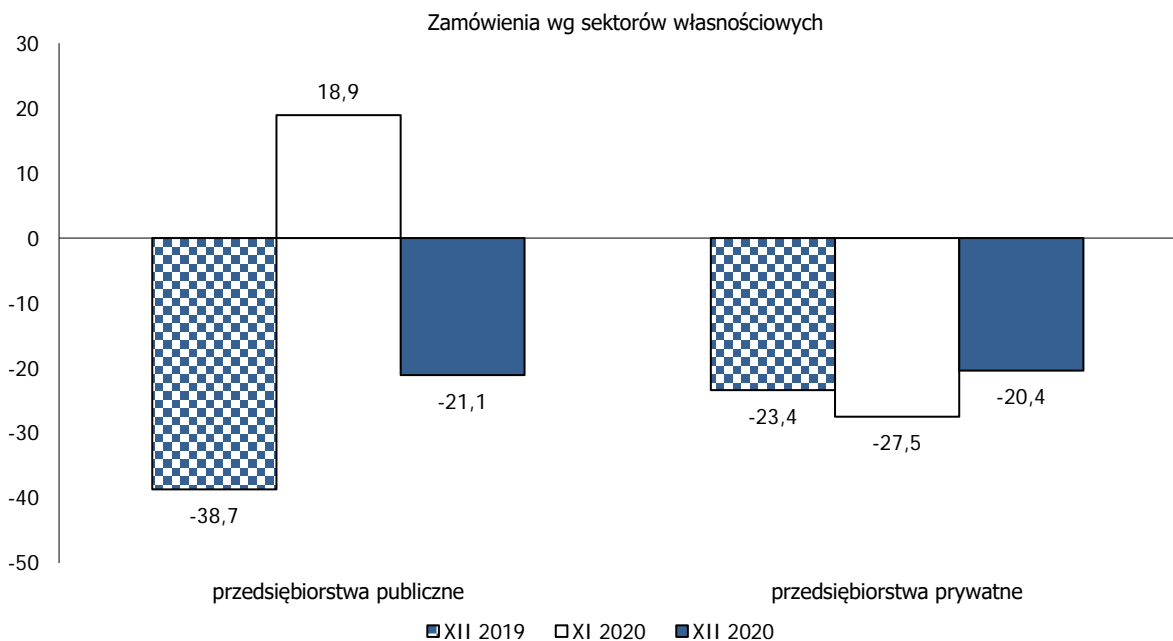




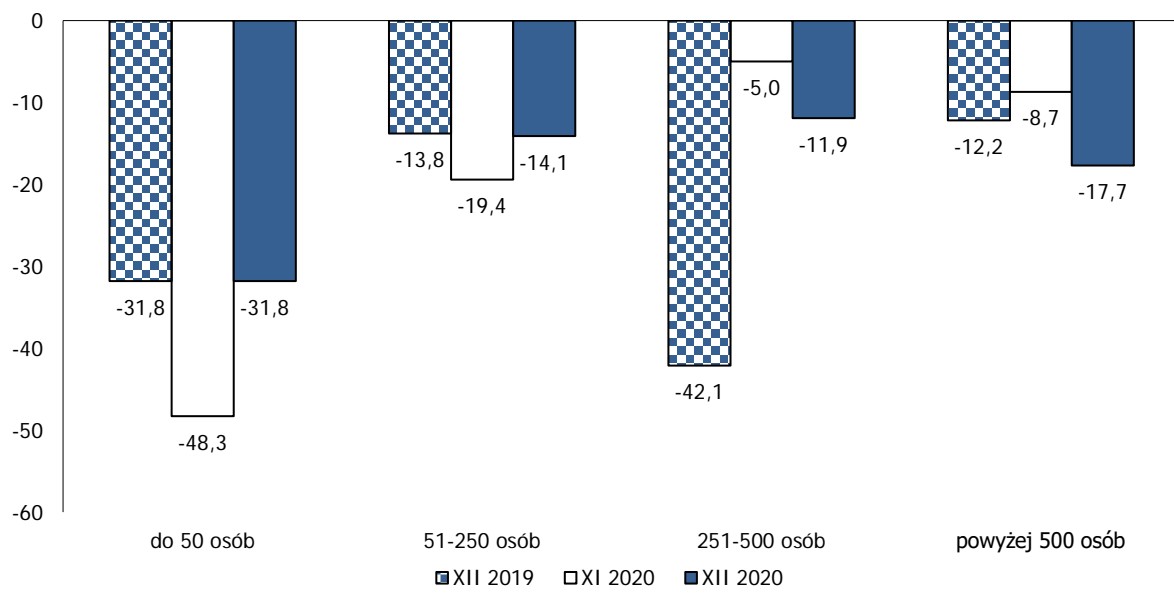
## 2. Zamówienia ogółem



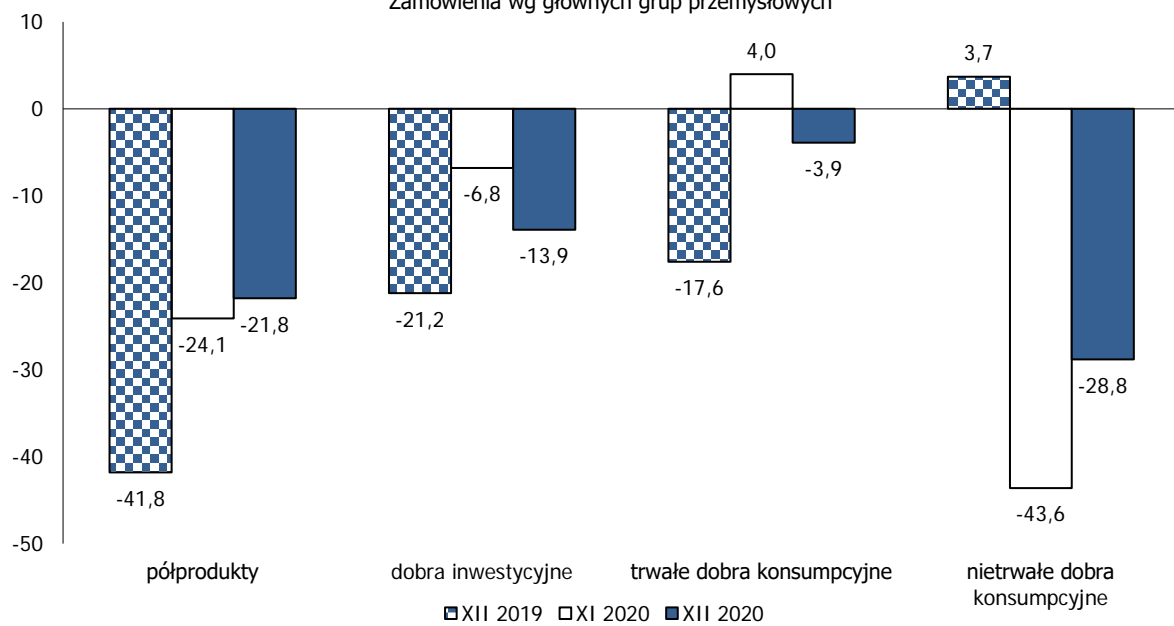
	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
wzrost	13,8	19,9	21,3	15,8	17,1	24,5
brak zmiany	47,2	43,4	41,3	45,9	45,4	43,9
spadek	39,0	36,7	37,4	38,3	37,5	31,6
saldo (1.-3.)	-25,1	-16,8	-16,1	-22,5	-20,4	-7,1



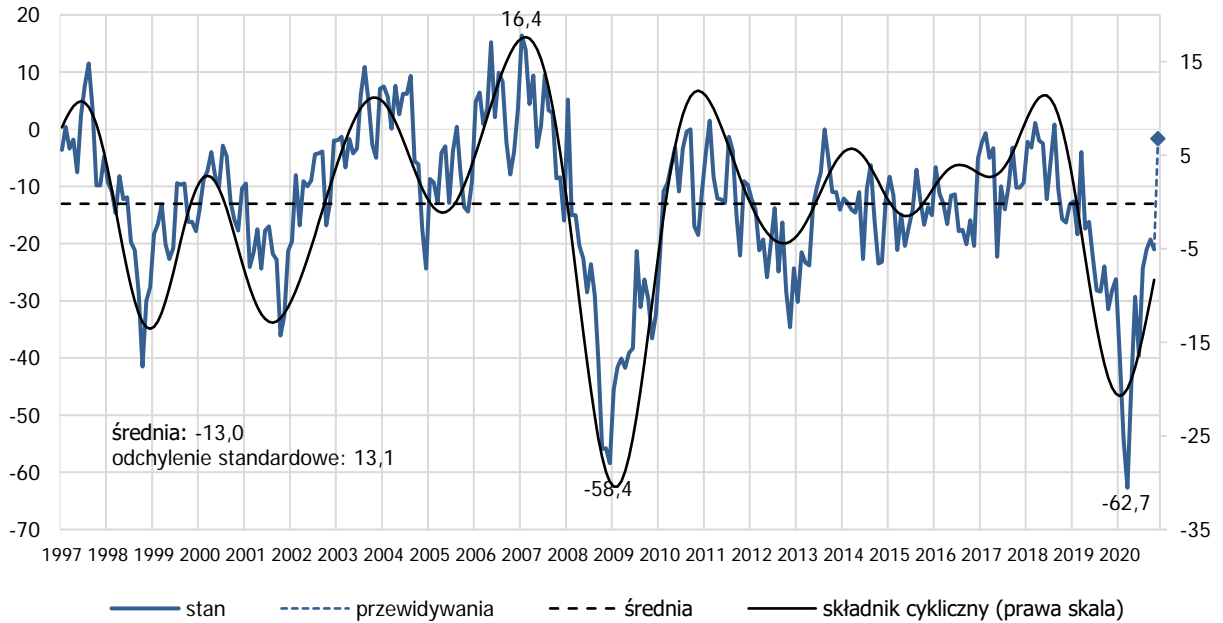
Zamówienia wg wielkości zatrudnienia



Zamówienia wg głównych grup przemysłowych

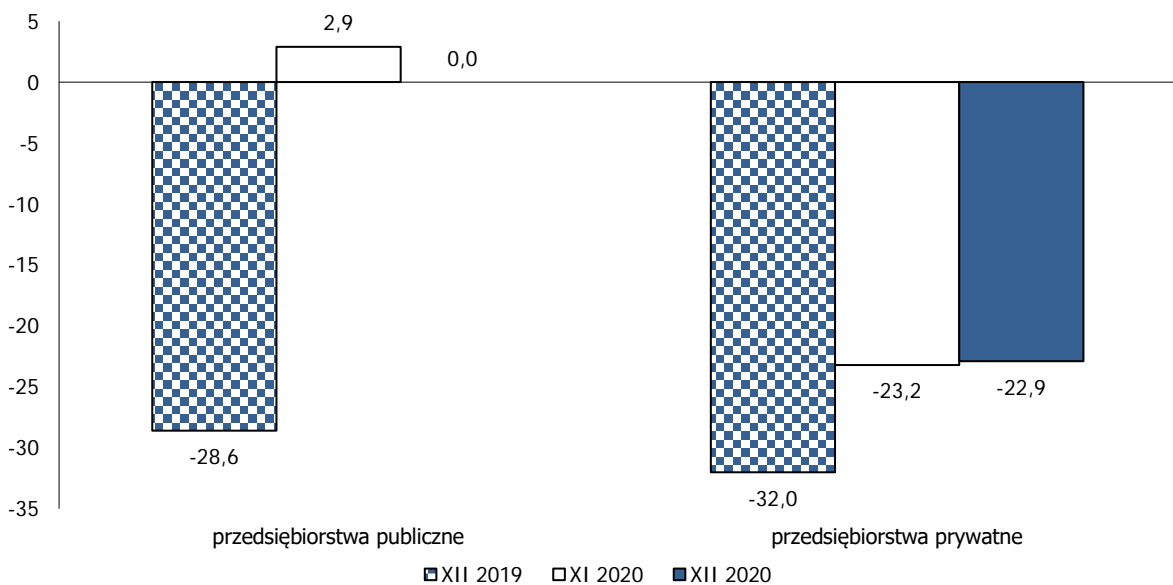


## 3. Zamówienia eksportowe

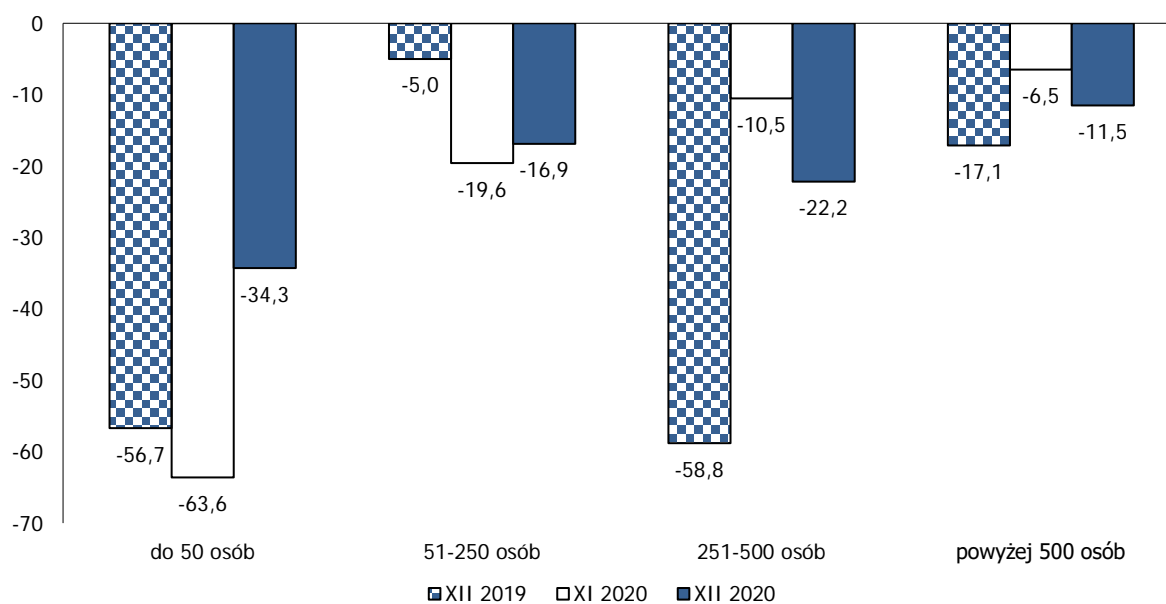


	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
wzrost	10,8	16,9	18,5	17,2	14,5	23,7
brak zmiany	46,8	41,9	42,1	46,2	50,1	51,0
spadek	42,3	41,2	39,5	36,6	35,4	25,3
nie dotyczy	56,3	39,3	51,9	40,3	17,2	16,5
saldo (1.-3.)	-31,5	-24,3	-21,0	-19,3	-21,0	-1,7

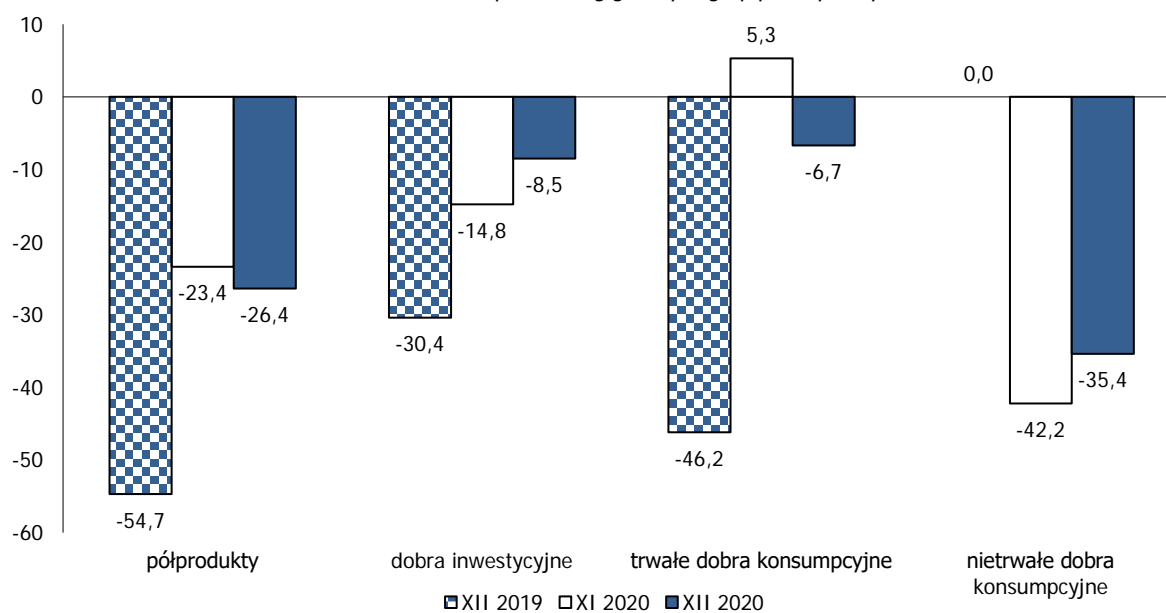
Zamówienia eksportowe wg sektorów własnościowych



Zamówienia eksportowe wg wielkości zatrudnienia

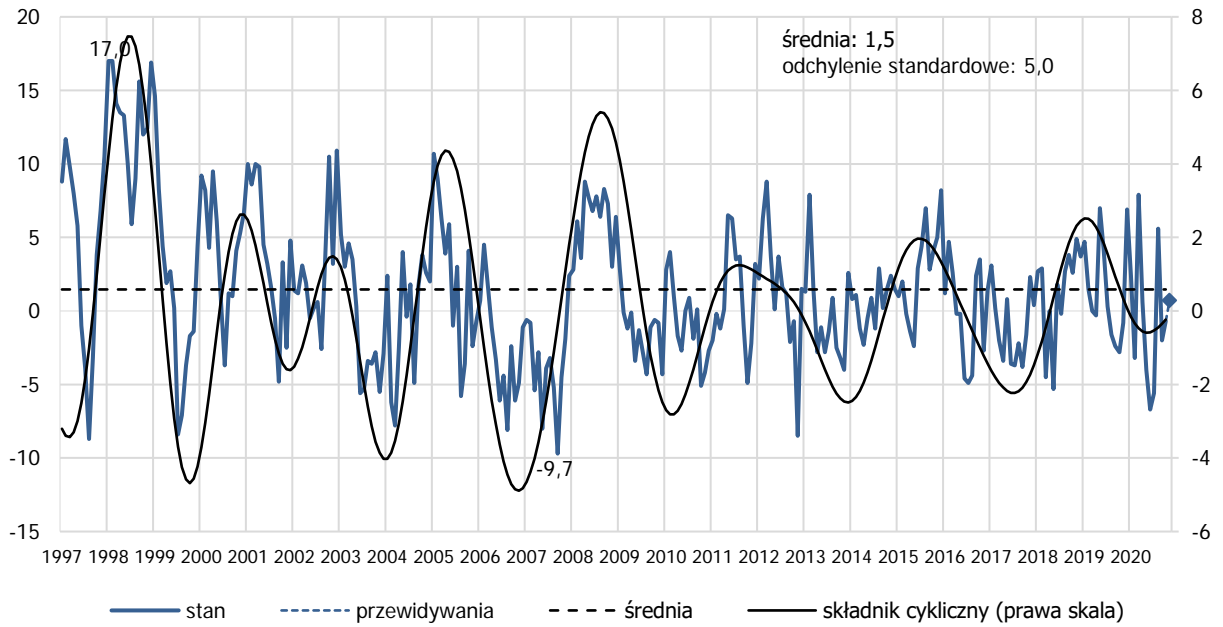


Zamówienia eksportowe wg głównych grup przemysłowych

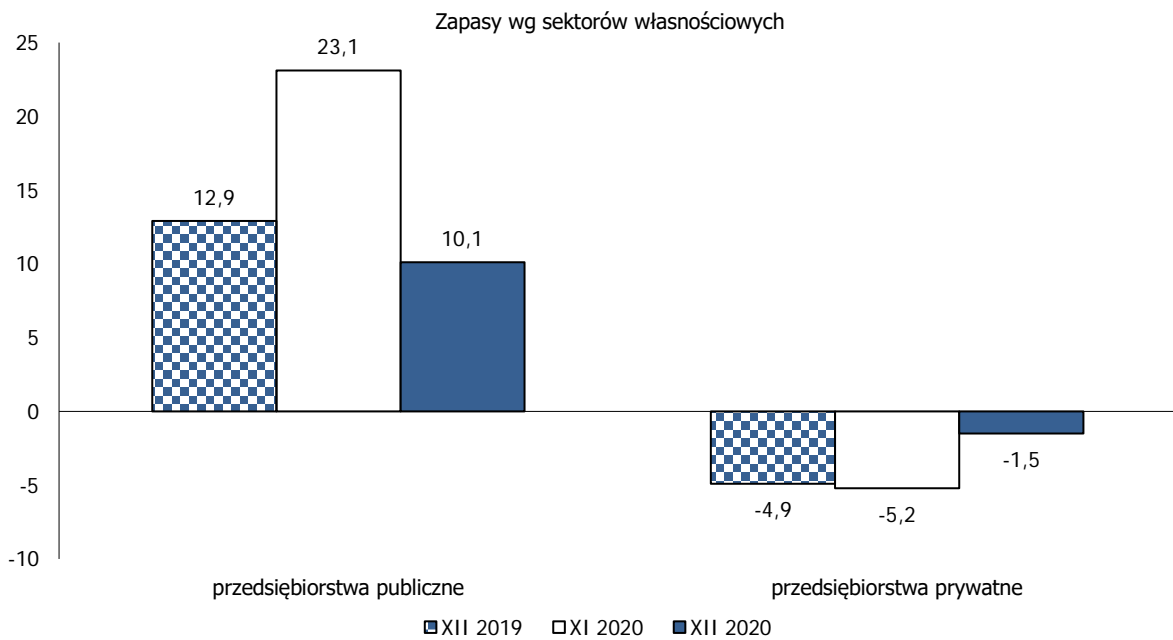


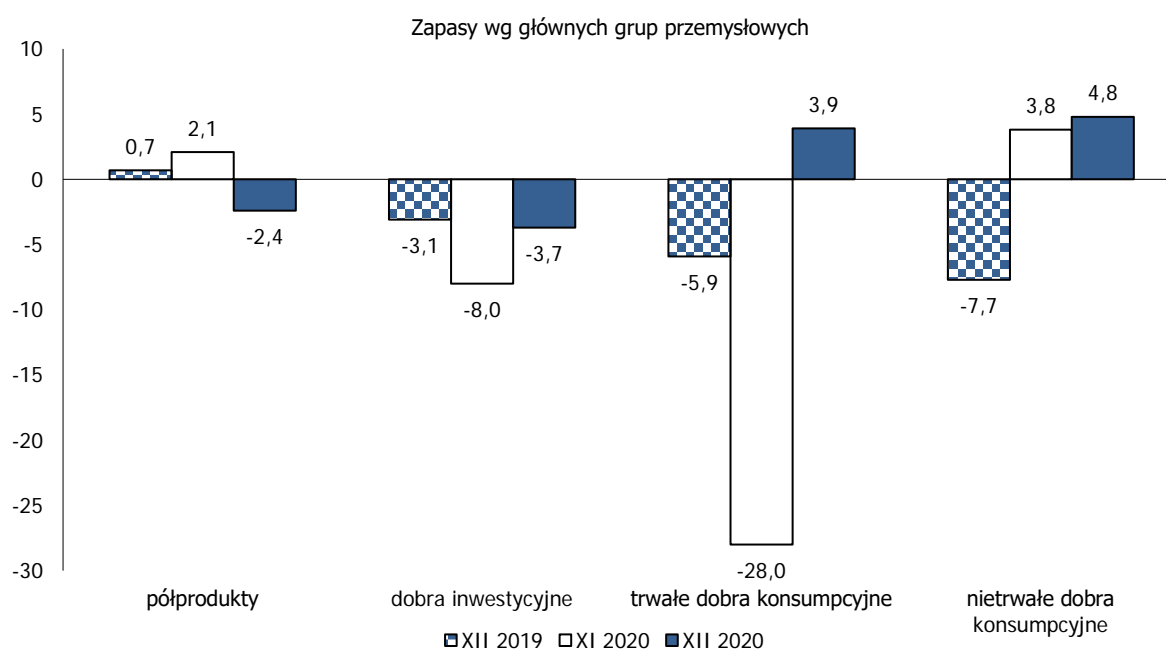
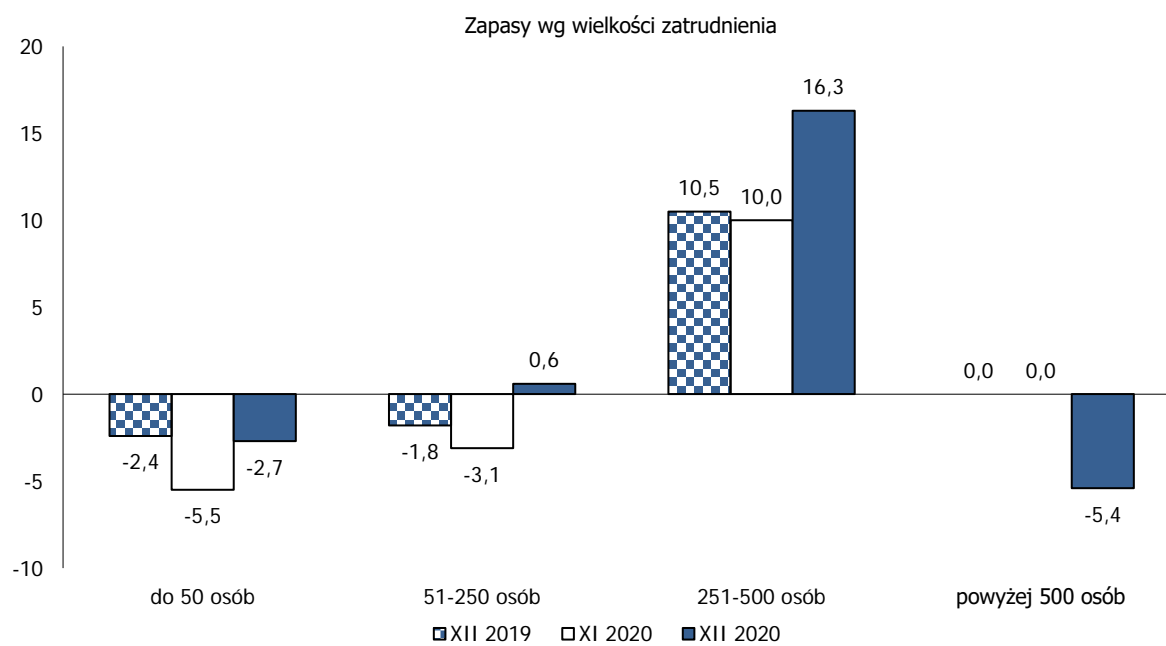


## 4. Zapasy

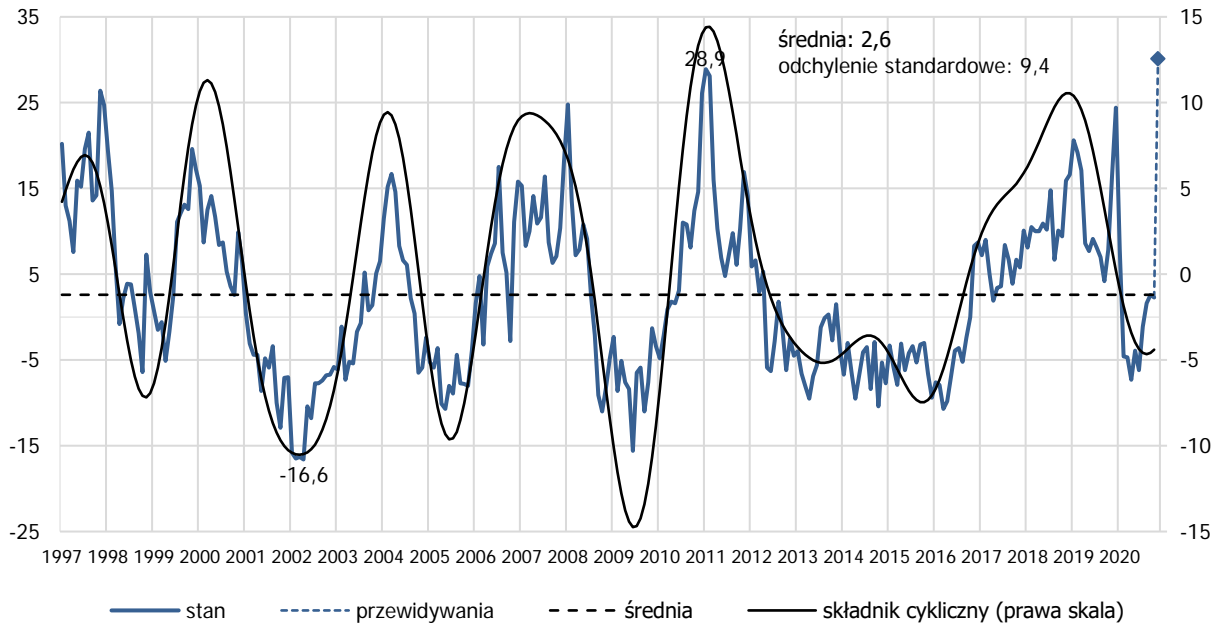


	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
wzrost	14,6	16,4	20,0	16,0	13,5	13,3
brak zmiany	68,1	61,6	65,6	66,0	72,4	74,1
spadek	17,4	22,0	14,4	18,0	14,1	12,6
saldo (1.-3.)	-2,8	-5,6	5,6	-2,0	-0,7	0,7

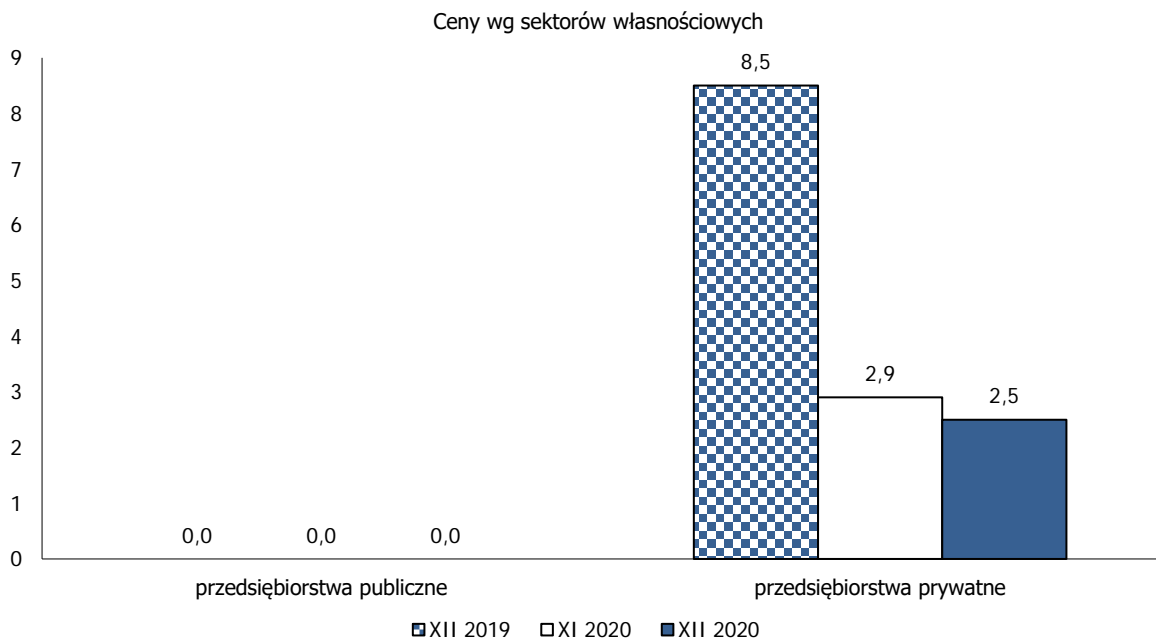


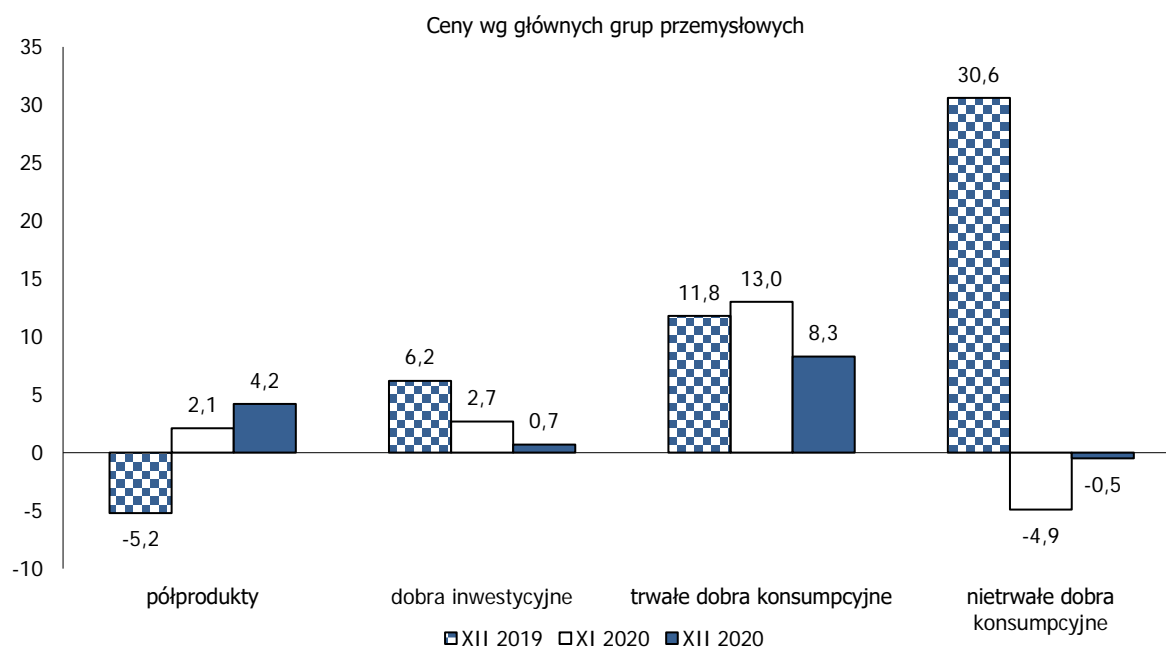
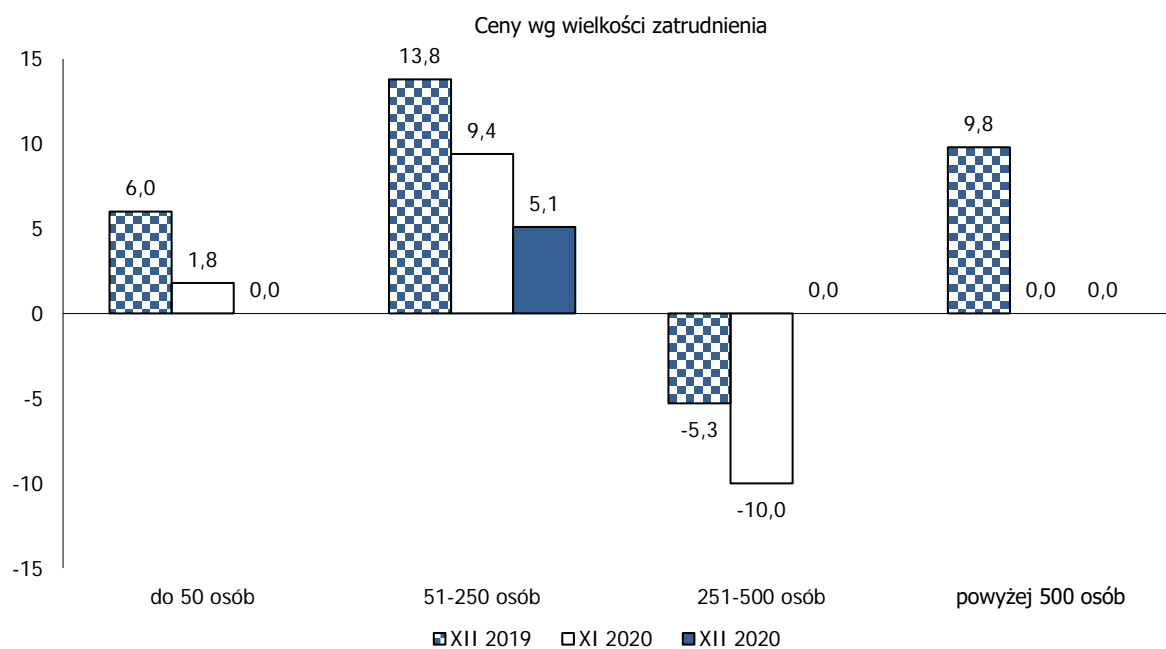


## 5. Ceny

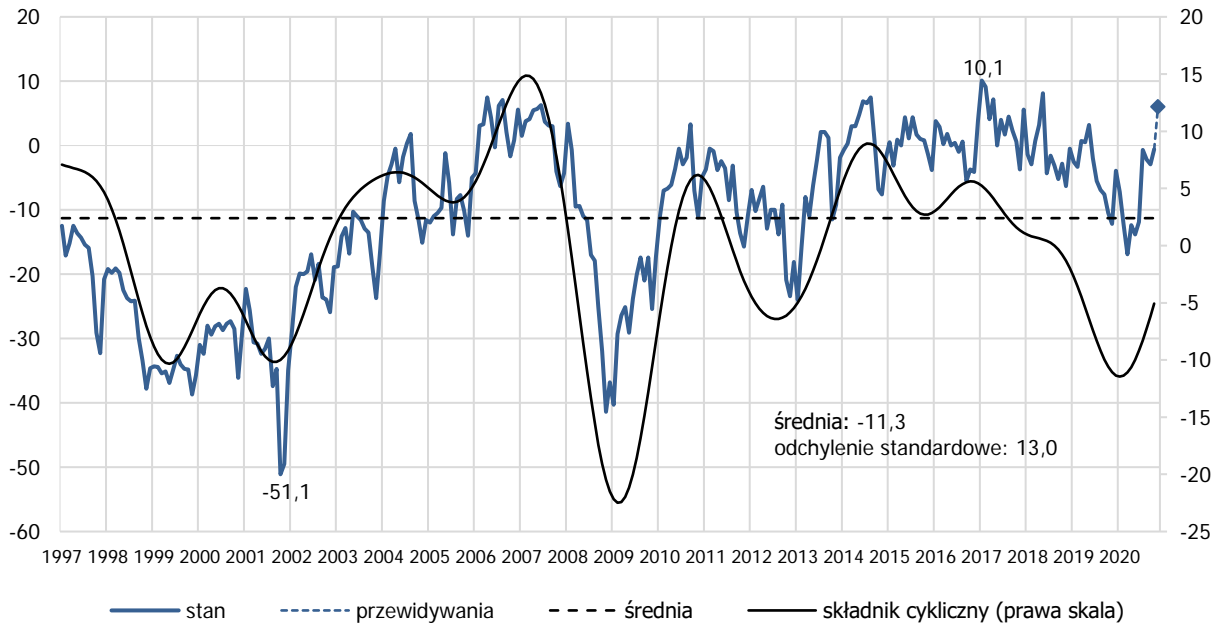


	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
wzrost	16,1	8,0	10,4	10,1	8,8	35,4
brak zmiany	75,6	82,8	80,8	82,4	84,7	59,4
spadek	8,3	9,2	8,8	7,5	6,5	5,2
saldo (1.-3.)	7,8	-1,1	1,6	2,6	2,3	30,1

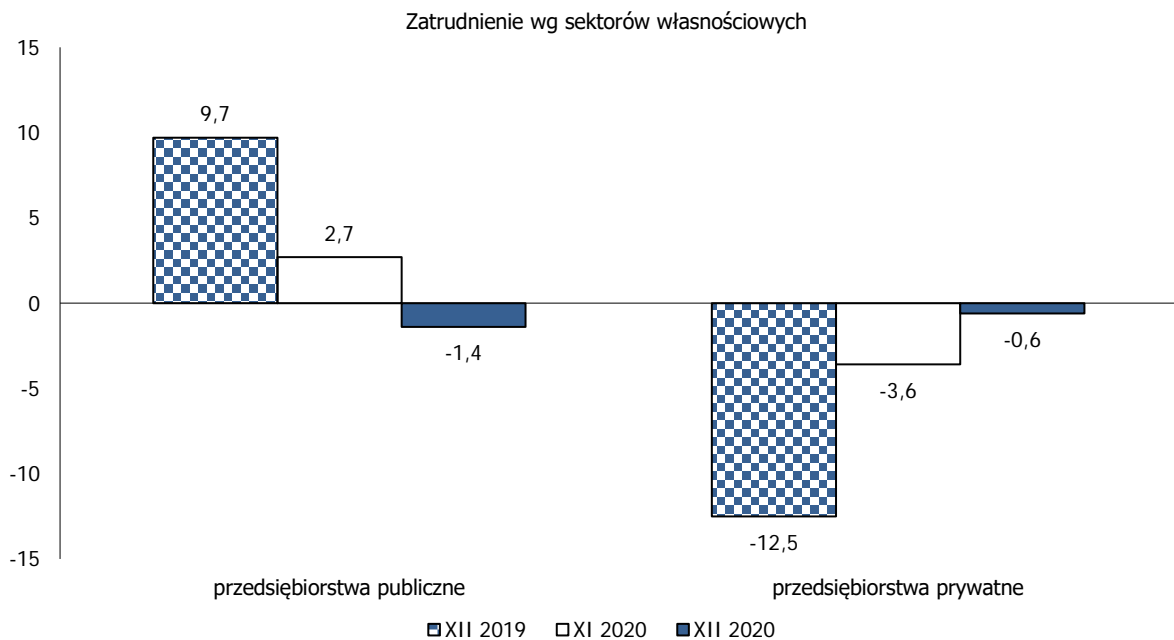


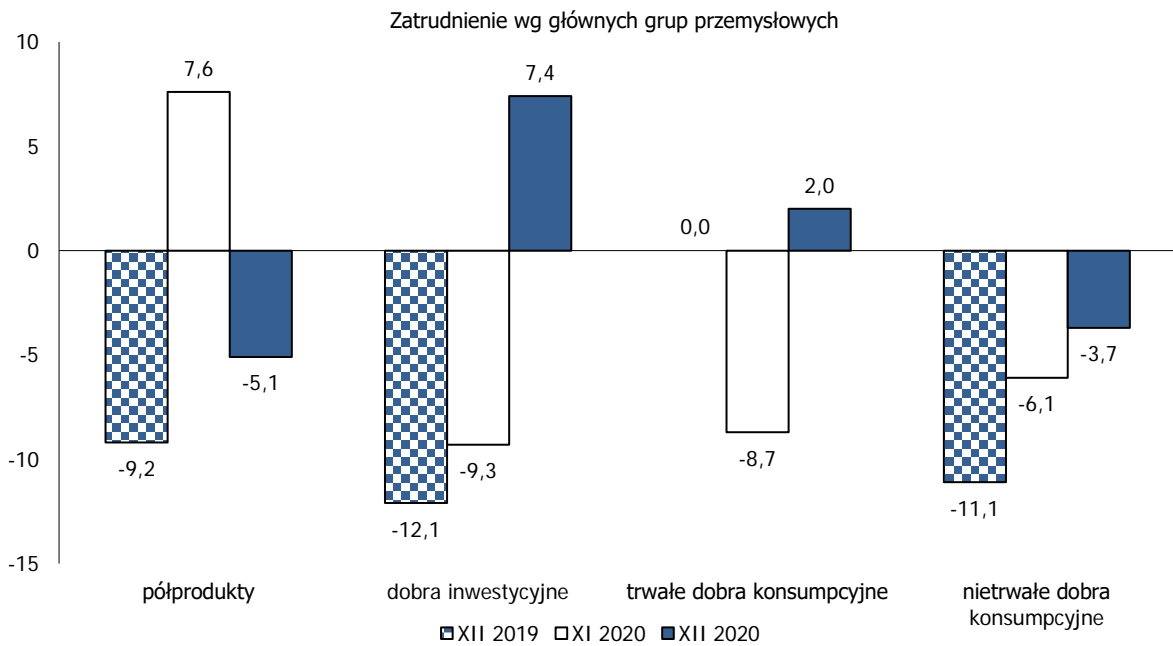
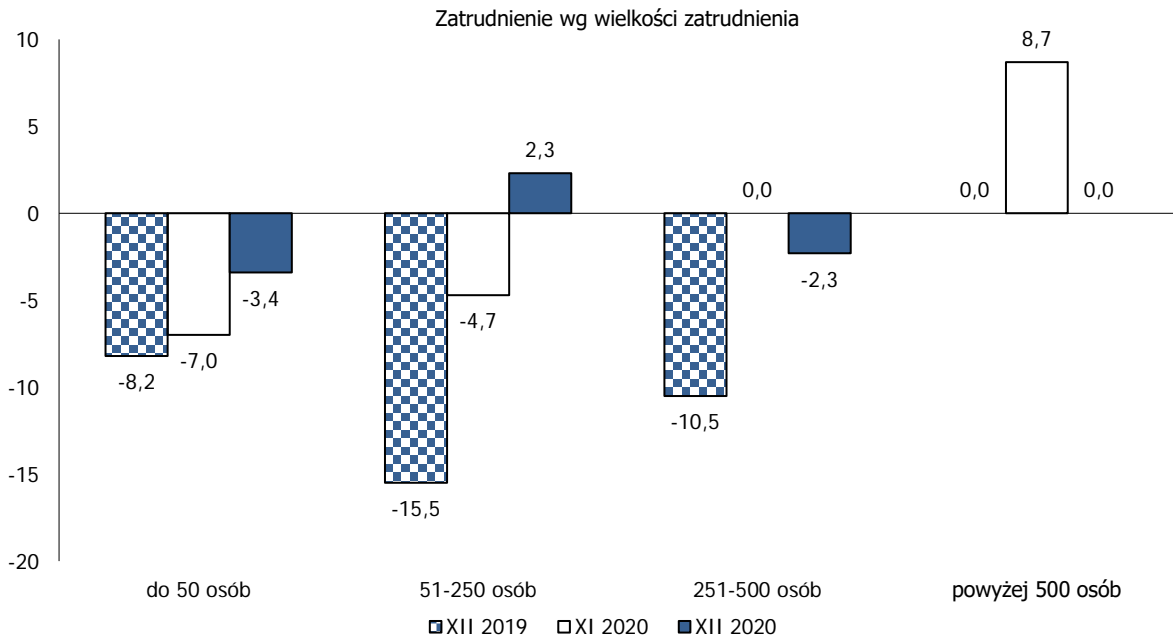


## 6. Zatrudnienie

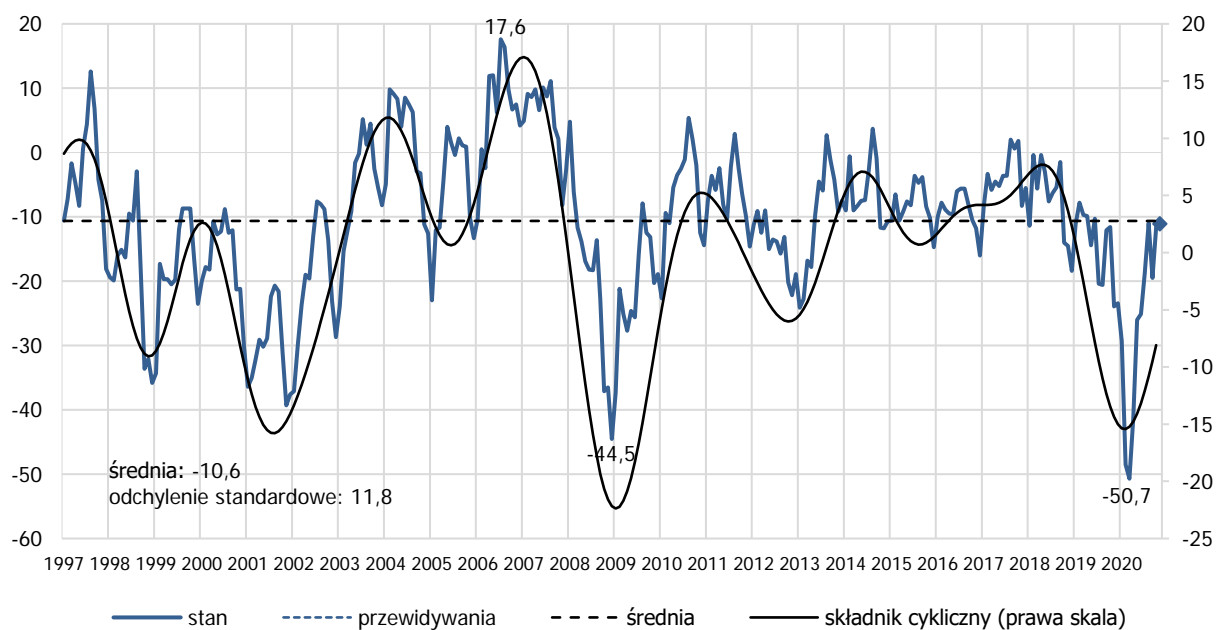


	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
wzrost	8,8	11,1	8,8	8,7	9,7	16,5
brak zmiany	71,8	77,1	80,3	79,8	79,9	72,9
spadek	19,3	11,8	11,0	11,6	10,4	10,6
saldo (1.-3.)	-10,5	-0,7	-2,2	-2,9	-0,6	6,0

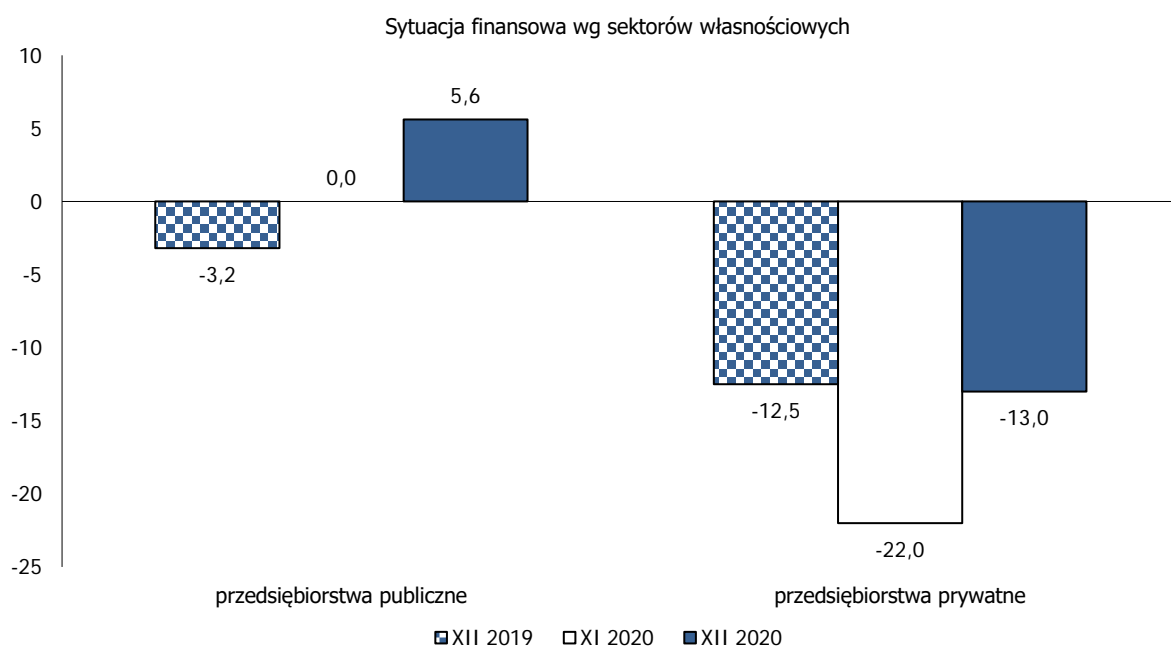


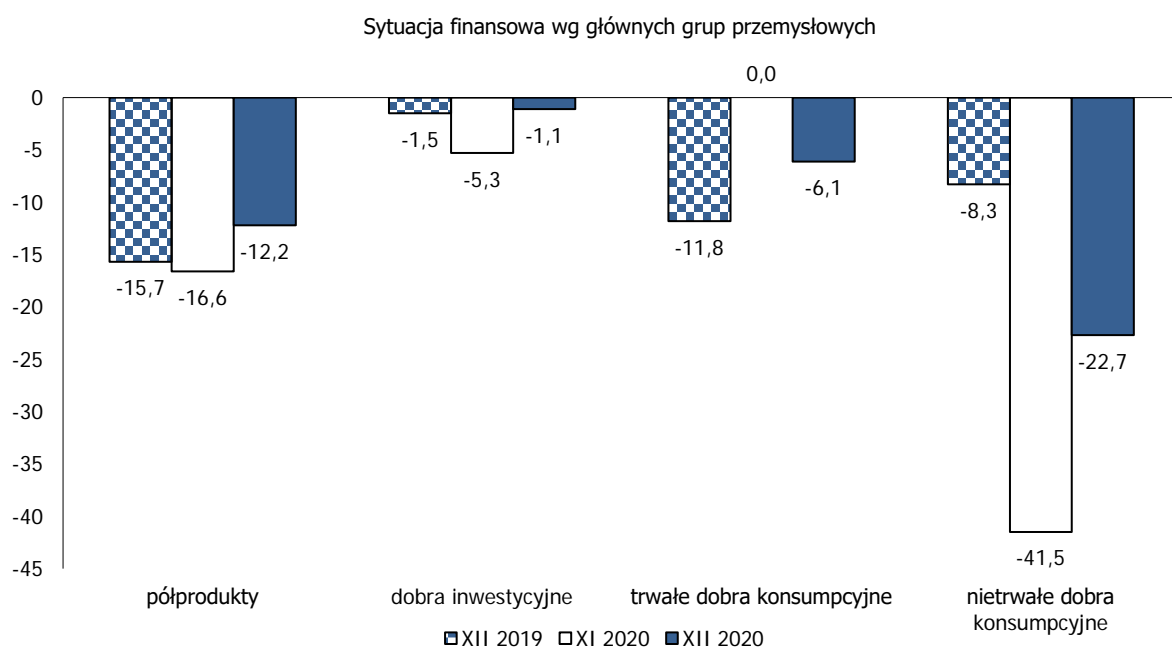
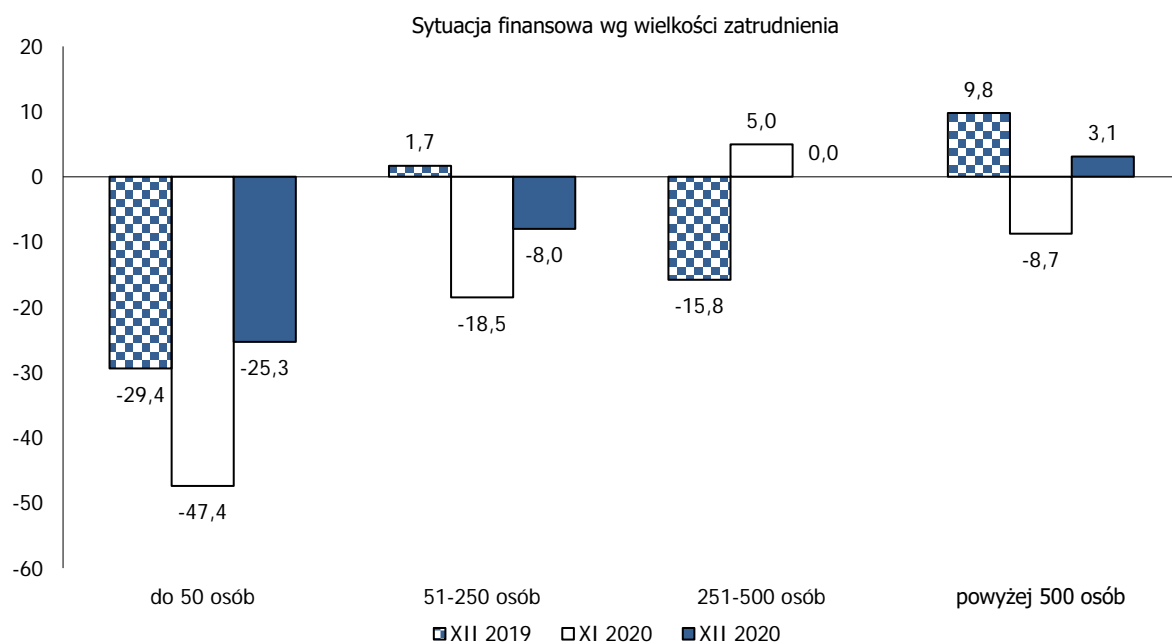


## 7. Sytuacja finansowa



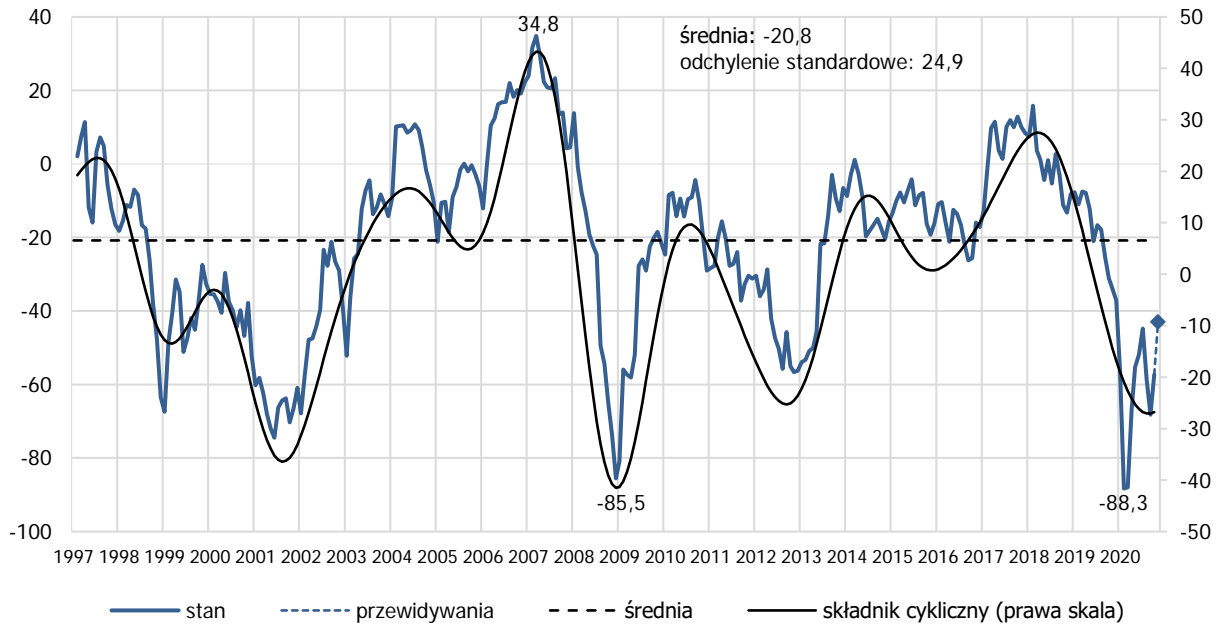
	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
poprawa	13,0	11,8	15,7	9,8	10,6	15,3
brak zmiany	62,4	57,7	57,7	60,9	67,2	58,3
pogorszenie	24,6	30,5	26,6	29,3	22,2	26,4
saldo (1.-3.)	-11,6	-18,7	-11,0	-19,5	-11,6	-11,1



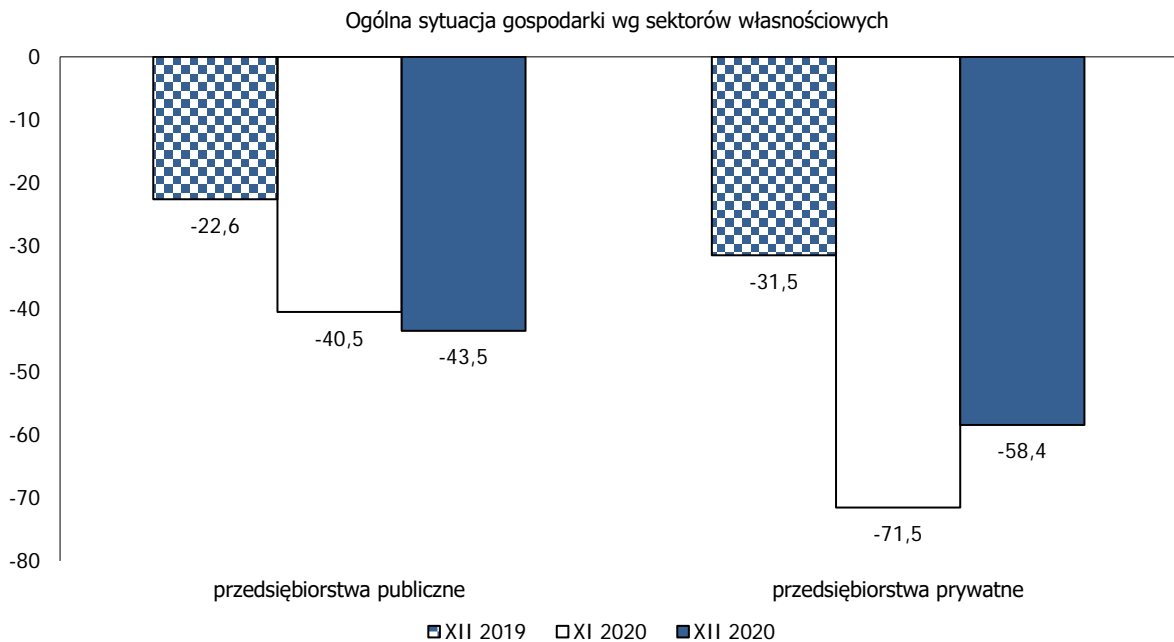




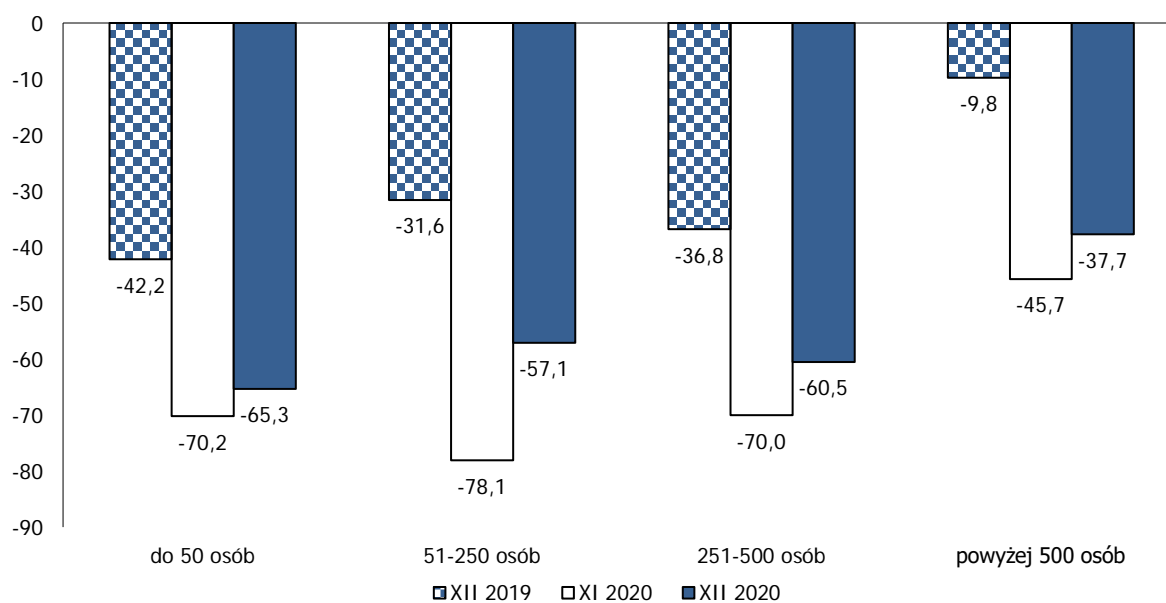
## 8. Ogólna sytuacja gospodarki



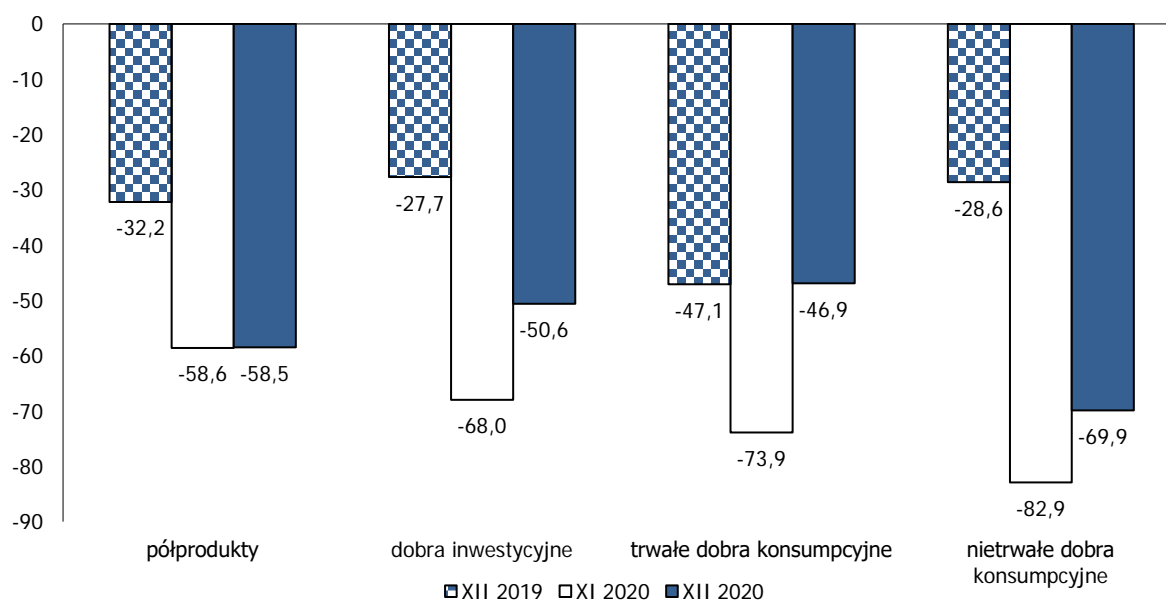
	XII'19	IX'20	X'20	XI'20	XII'20	przewidywania
poprawa	7,8	9,9	2,3	2,6	3,6	12,1
brak zmiany	53,2	35,4	36,9	26,6	35,6	32,8
pogorszenie	38,9	54,7	60,8	70,8	60,9	55,1
saldo (1.-3.)	-31,1	-44,8	-58,6	-68,2	-57,3	-43,0



Ogólna sytuacja gospodarki wg wielkości zatrudnienia



Ogólna sytuacja gospodarki wg głównych grup przemysłowych



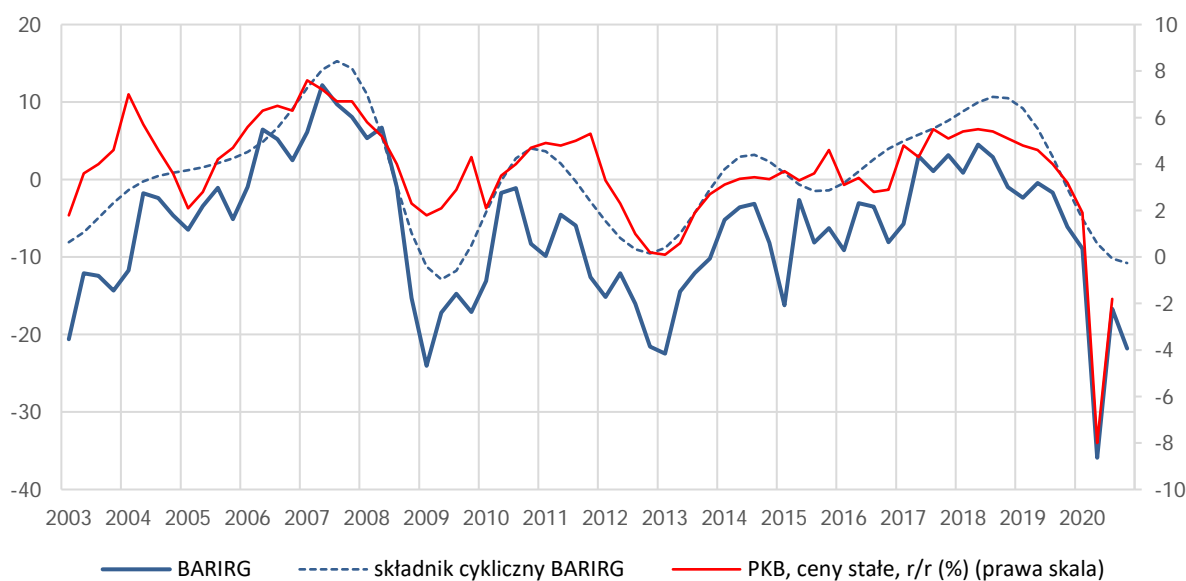
### **III. SUMMARY**

In December manufacturing activity substantially increased. The industrial confidence indicator (ICI) grew by 8.4 pts, and, for the first time since February 2019, is higher than one year earlier (by 4.4 pts). Manufacturers reported a rise in production, total orders and employment. Financial situation of firms improved, as well as their assessment of general economic situation in Poland. The surveyed businesses expect manufacturing activity and overall economic activity to continue growing over the next months.

#### IV. KONIUNKTURA W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM W 2020 ROKU

Rok 2020 był dla całej gospodarki rokiem wyjątkowym. Aktywność gospodarcza została podporządkowana walce z wirusem SARS-CoV-2, który zagroził nie tylko naszemu zdrowiu, ale pośrednio i działalności gospodarczej. Skutki epidemii dla gospodarki były porażające. Takiego stanu gospodarki, w jakim się znalazła w okresie pandemii, nie obserwowaliśmy w żadnym z kryzysów od czasu transformacji ustrojowej. Przemysł przetwórczy, tak jak cała gospodarka polska, na początku roku 2020 znajdował się w fazie spowolnienia koniunktury. Obostrzenia wprowadzone w celu przeciwdziałania epidemii COVID-19 spowodowały gwałtowne załamanie się aktywności gospodarczej, które objawiło się spadkiem wartości zarówno wskaźnika koniunktury, jak i sald odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety. Największe spadki miały miejsce w marcu i kwietniu. Dotyczyły w szczególności produkcji, zamówień oraz ocen ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju. Większość wskaźników opisujących aktywność w przemyśle przetwórczym osiągnęła wówczas historyczne minima. Producentów opanowały pesymizm i ogromna niepewność, która utrzymuje się do dziś i utrudnia formułowanie prognoz dalszego rozwoju sytuacji nawet w najbliższej przyszłości.

Rysunek 1 przedstawia wahania wartości barometru IRG SGH (BARIRG), opisującego koniunkturę w całej gospodarce polskiej<sup>1</sup>. Ostatni górny punkt zwrotny w przebiegu barometru został zlokalizowany w połowie 2018 roku. Lata 2019 i 2020 to okres spadku wartości barometru pod wpływem negatywnego oddziaływania czynników cyklicznych. W kolejnych kwartałach 2020 r. roczne spadki wartości barometru wyniosły: 6,6, 35,5, 15 i 15,7 pkt.



Rysunek 1. Barometr IRG SGH i realny PKB w Polsce w latach 2003-2020.

W drugiej połowie roku sytuacja ogólnogospodarcza uległa pewnej poprawie. W pierwszym i drugim kwartale wartości barometru obniżyły się odpowiednio o: 2,8 i 27 pkt, jednak w trzecim kwartale nastąpił wzrost o 19,2 pkt. Był to okres luzowania ograniczeń administracyjnych, wprowadzonych w pierwszej fazie epidemii. W czwartym kwartale wartość BARIRG ponownie zmniejszyła się (o 5,1 pkt). Spadek aktywności gospodarczej jesienią, podczas drugiej fazy pandemii, był jednak prawie o połowę mniejszy niż wiosną. Wartości barometru przez cały rok były ujemne i niższe od wieloletniej średniej (-6,5 pkt). Historyczne minimum, -39,3 pkt, barometr osiągnął w II

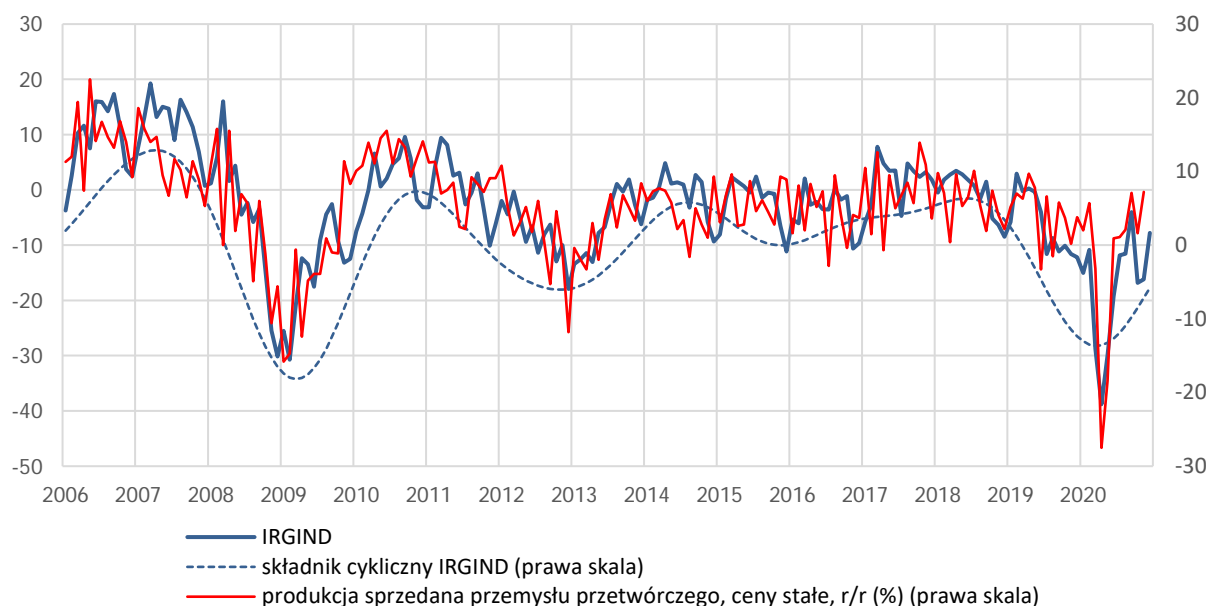
<sup>1</sup> Opis konstrukcji barometru koniunktury: <https://ssl-kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Stromy/metody.aspx>

kwartale 2020 r. Analiza składowej cyklicznej BARIRG wskazuje, iż gospodarka polska zbliża się do dolnego punktu zwrotnego.

Tendencje spadkowe widoczne są także w przebiegu PKB, co potwierdza trafność ocen formułowanych na podstawie analizy danych gromadzonych w badaniach koniunktury (Rysunek 1).

Pogorszenie się koniunktury było widoczne we wszystkich sektorach gospodarki, objętych testem koniunktury IRG. Z badań przeprowadzonych w kwietniu 2020 wynika, że zaledwie 11% polskich przedsiębiorstw przemysłu przetwórczego nie odczuło negatywnych skutków wprowadzonych restrykcji, 66% uznało je za odczuwalne, a 22% za dotkliwe. Mimo to w końcu roku zauważalna jest poprawa koniunktury w przemyśle.

Miesięczne zmiany wartości wskaźnika koniunktury w przemyśle przetwórczym (IRGIND) w 2020 r. wyjątkowo nie były podporządkowane rytmowi sezonowemu, lecz regulacjom wprowadzanym przez władze gospodarcze w kolejnych etapach pandemii. Na początku roku widoczne były słabe oznaki ożywienia. Wprawdzie w styczniu wartość wskaźnika spadła o 2,8 pkt, lecz w lutym wzrosła o 4,2 pkt. W kolejnych dwóch miesiącach odnotowano największe w historii badania koniunktury przemysłowej spadki wartości wskaźnika, o 18 i 10 pkt. W kwietniu wartość wskaźnika koniunktury osiągnęła historyczne minimum, -38,8 pkt. Kolejne miesiące od maja do września to okres ożywienia po pierwszej fali epidemii, słabnącego w kolejnych miesiącach. Wartości wskaźnika rosły kolejno o: 8,9, 10,8, 7,4, 0,3 i 7,6 pkt. W październiku odnotowano spadek wartości IRGIND o 12,8 pkt. Ostatnie dwa miesiące roku to ponownie okres wzrostów, o 0,6 i 8,4 pkt odpowiednio. Ta ostatnia zmiana jest osobiwa. Jak dotąd, grudzień był miesiącem osłabienia aktywności nie tylko w przemyśle, ale i całej gospodarce. Tym razem jednak grudzień przyniósł ożywienie (na skutek częściowego otwarcia gospodarki po listopadowym *lockdownie*). Na koniec roku wartość wskaźnika koniunktury w przemyśle przetwórczym była o 4,4 pkt wyższa niż rok wcześniej. Pomimo niesprzyjających okoliczności i gwałtownego załamania produkcji w II kwartale, w rezultacie odbicia w drugiej połowie roku przemysł przetwórczy zdołał przełamać tendencję spadkową, trwająca od połowy 2018 r. (Rysunek 2).



Rysunek 2. Wskaźnik koniunktury w przemyśle przetwórczym (IRGIND) i produkcja sprzedana przemysłu przetwórczego w Polsce w latach 2006-2020.

Poziom produkcji wzrósł w grudniu 2020 r. względem grudnia 2019 r. o 1,5 pkt, z wysokości -18 pkt do -16,5 pkt. Obserwowano dużą dynamikę wartości salda w ciągu roku. Największe spadki miały miejsce w marcu i kwietniu. Historycznie najniższą wartość saldo osiągnęło w kwietniu (-51,5 pkt).

W drugiej połowie roku wartości salda – poza sierpniem i listopadem – rosły. Przez cały rok były jednak ujemne. Także salda prognostyczne przez cały rok przyjmowały wartości ujemne. Tendencja spadkowa w przebiegu czynnika cyklicznego salda uległa odwróceniu w końcu II kwartału.

Wzrósł również poziom zamówień. Wzrost wartości salda w skali roku wyniósł 4,7 pkt, z poziomu -25,1 pkt do -20,4 pkt. Najgłębsze spadki odnotowano w II kwartale. W drugiej połowie roku wielkość spadków zmalała, a w niektórych miesiącach odnotowano nawet wzrosty. Najniższą wartość salda przyjęło w kwietniu (-65,9 pkt). Było to historyczne minimum. Przez cały rok wartości salda były ujemne. W przebiegu składowej cyklicznej tendencji spadkowa uległa odwróceniu w II kwartale. Podobne zmiany dotyczyły portfela zamówień eksportowych. Wzrost wartości salda w skali roku wyniósł 10,5 pkt. W całym 2020 roku saldo przyjmowało wartości ujemne. Historyczne minimum, -62,7 pkt, saldo osiągnęło w maju. Odwrócenie tendencji spadkowej w przebiegu składnika cyklicznego nastąpiło w drugim kwartale.

Później, tj. w trzecim kwartale, wygasła tendencja spadkowa zapasów. W ciągu roku wartość salda zwiększyła się o 2,1 pkt, z poziomu -2,8 do wysokości -0,7 pkt. W kolejnych miesiącach miały miejsce naprzemienne spadki i wzrosty wartości salda.

Poziom cen wyrobów gotowych zmniejszył się w ciągu roku o 5,5 pkt. Średniookresowa tendencja spadkowa została zahamowana dopiero w czwartym kwartale.

Saldo zatrudnienia zwiększyło swoją wartość w skali roku o 9,9 pkt, z poziomu -10,5 pkt do -0,6 pkt. Tak jak w pozostałych przypadkach zmiany wartości salda w ciągu roku były zróżnicowane – w pierwszej połowie roku przeważały spadki, w drugiej wzrosty. W przebiegu składnika cyklicznego tendencja spadkowa odwróciła się w II kwartale.

Także wartości salda odpowiedzi na pytanie dotyczące sytuacji finansowej przedsiębiorstw przez cały rok były ujemne. Na koniec roku saldo przyjęło tę samą wartość co w grudniu 2019 r. Najgłębszy spadek odnotowano w drugim kwartale – historyczne minimum, -50,7 pkt, saldo osiągnęło w maju. Tendencja spadkowa została przełamana w drugim kwartale.

Saldo pytania dotyczącego ogólnej sytuacji gospodarki polskiej przyjmowało bardzo niskie wartości przez cały rok. Gwałtowność ich zmian i amplituda wahań były największe spośród wszystkich sald. W ciągu roku wartość salda obniżyła się o 26,2 pkt, z poziomu -31,1 pkt do -57,3 pkt. Najgłębszy spadek zanotowano w drugim kwartale (w kwietniu), kiedy saldo zbliżyło się od dolnej granicy skali (-88,3 pkt). W przebiegu składnika cyklicznego tej zmiennej utrzymuje się tendencja spadkowa.

Dramatyczne chwile w pierwszej połowie roku przeżywali eksporterzy. Tylko w II kwartale odnotowano spadek wartości salda o 45 pkt. Później nastąpiły wzrosty, a w skali roku wartość salda zwiększyła się o 3,0 pkt. Nie zatrzymało to jednak tendencji spadkowej, trwającej od początku 2018 r. Poprawiły się natomiast opinie przedsiębiorstw o konkurencyjności ich produktów na rynkach zagranicznych. Saldo odpowiedzi na to pytanie zwiększyło swoją wartość w ciągu roku o 3,1 pkt. W przebiegu składnika cyklicznego tej zmiennej utrzymuje się jednak tendencja spadkowa. Z kolei wartość salda dot. korzyści z produkcji na eksport w porównaniu z korzyściami z produkcją na rynek krajowy w ciągu roku wzrosło o 6,5 pkt. Słaba tendencja wzrostowa rozpoczęta w I kwartale 2019 r. utrzymuje się.

W ciągu całego roku zmniejszyła się, o 13,5 pkt., wartość salda odpowiedzi na pytanie o przeciętny koszt produkcji.

Zawirowaniom koniunktury towarzyszyło zwiększenie się stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych, z poziomu 73,2% w IV kwartale 2019 r. do poziomu 75,7% w IV kwartale 2020 r.

Wzrosła uciążliwość głównych barier działalności gospodarczej: niedostatecznego popytu krajowego (z 45,3% w IV kwartale 2019 r. do 55,1% w IV kwartale 2020 r.), niestabilności przepisów prawa (z 41,9% do 54,3%) oraz obciążeń podatkowych (z 46,3% do 48%). Wysoki jest także odsetek przedsiębiorstw uskarżających się na problemy ze znalezieniem wykwalifikowanej siły roboczej (27,4%).

Inwestycje zmniejszyły się w pierwszej połowie roku, w drugiej odnotowano ich wzrost. Nakłady na budynki i budowle w pierwszym półroczu spadły o 36,1 pkt, w drugim półroczu wzrosły o 24,3 pkt. Z kolei wartość salda dot. inwestycji w maszyny i urządzenia produkcyjne w pierwszym półroczu zmalała o 41,5 pkt, w drugim jednak wzrosła o 29,7 pkt. W skali roku zmiany wartości obu sald były ujemne i wyniosły po -11,8 pkt. W zamierzeniach inwestycyjnych na najbliższe sześć miesięcy przedsiębiorstwa zadeklarowały przede wszystkim chęć wymiany wyposażenia, oszczędzanie energii oraz mechanizację i automatyzację produkcji. Jako największe ograniczenia działalności inwestycyjnej przedsiębiorstwa wymieniają od wielu lat niewystarczający zysk, niedostateczny popyt oraz obawę przed zadłużeniem.